

ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

Замовник: Томашівська сільська рада

Договір: №0109-07-2021 від «19» жовтня 2021 року

2021 р.

СКЛАД ВИКОНАВЦІВ:

Виконавці

Романко Роман Миколайович

Розділи

1-11

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	6
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ	16
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ В РЕЗУЛЬТАТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	31
РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ	33
РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	37
РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНИХ РІШЕНЬ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, А ТАКОЖ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	50
РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ	57
РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ	

ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ	61
РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	65
РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	74

ПЕРЕДМОВА

Метою стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування (ДДП).

Звіт про СЕО проєкту державного планування виконується згідно вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Даний закон був розроблений на виконання положень Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон був розроблений з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання ДДП.

Проведення СЕО застосовується як системний процес для всебічного оцінювання на етапі проєктування ДДП, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до запропонованої стратегії.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Замовником проекту документації «Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року» (далі – Стратегія) є Томашівська сільська рада.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості та органів виконавчої влади під час розроблення проекту Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року та здійснення СЕО.

В рамках проведення процедури СЕО проекту Стратегії був розроблений проект Заяви про визначення обсягу СЕО. З метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Заяву про визначення обсягу СЕО ДДП було розміщено на офіційному сайті Томашівська сільської ради. Оголошення про розміщення даної Заяви на офіційному веб-сайті було опубліковане у друкованих засобах масової інформації.

Протягом громадського обговорення Заяви про визначення обсягу СЕО (15 календарних днів) зауваження та пропозиції від громадськості не надходили.

Заяву про визначення обсягу СЕО ДДП було надіслано органам виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я.

Від Департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА були отримані пропозиції (листи № 06.2-02.2-09/464/6254 від 30.11.2021р.) щодо обсягу СЕО. Надані побажання та пропозиції враховані як авторами проекту ДДП, так і авторами даного Звіту про СЕО.

Зміст і основні цілі Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади та її взаємозв'язок з іншими планами та програмами

Стратегія розвитку Томашівської СТГ є основним документом для реалізації соціально-економічного розвитку громади.

Стратегія є документом державного планування місцевого значення, який розроблений з врахуванням законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», Постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів».

Підготовка Стратегії розвитку Томашівської громади відбувалася у відповідності до методології, запропонованої Програмою для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку U-LEAD з Європою.

Розпорядженням сільського голови від 29 листопада 2019 року №18 була сформована Робоча група з розробки Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року в кількості 44 учасників. Робоча група працювала група з листопада 2019 року до липня 2020 року. В результаті організованої плідної роботи робочої групи було підготовлено проєкт Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року. Після приєднання до Томашівської сільської ТГ громади чотирьох населених пунктів с. Вільне, с. Юрівка, с. Дорогинка та с. Кошіївка було продовжено роботу над написанням даного стратегічного документу. Відповідно до розпорядження сільського голови від 11.03.2021р. №11 було сформовано Робочу групу з доопрацювання розробленого проєкту Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року.

Основним стратегічним баченням розвитку громади є:

Томашівська громада – духовний центр Київщини, де створено клімат для розвитку дружнього до природного середовища підприємництва та туризму. Громада соціально-відповідального суспільства з розвинутою інфраструктурою, в якій затишно, безпечно, комфортно жити, працювати та відпочивати.

В Стратегії визначені стратегічні цілі. Оперативні цілі сформовані як елементи на шляху досягнення стратегічних цілей, які передбачають реалізацію необхідних завдань і заходів.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1: ПІДПРИЄМНИЦТВО, ДРУЖНЄ ДО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Операційна ціль 1.1. Система інформування та залучення потенційного інвестора

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
1.1.1. Провести повну інвентаризацію ресурсів на території громади	Проект «Он-лайн навігатор із залучення інвестицій»	- створено єдиний цифровий реєстр інвестиційних пропозицій за міжнародними стандартами
1.1.2. Сформулювати інвестиційні пропозиції		
1.1.3. Створити доступ до інвестиційних продуктів		
1.1.4. Розробити документи просторового планування	Проект «Просторове планування – запорука ефективного розвитку в громаді»	- розроблено комплексний план просторового розвитку
1.1.5. Популяризувати бренд громади	Проект «Завітай до Томашівки»	- проведено інформаційну кампанію з поширення бренду громади за її межами; - розміщено в центрі громади стелу «Я люблю Томашівку»

Операційна ціль 1.2. Підприємства обізнані і дотримуються вимог екологічних стандартів

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
1.2.1. Налагодити ефективний діалог з представниками бізнесу	Консультативно-дорадчий орган при сільраді «Діалог»	- створено консультативно-дорадчий орган за участі підприємців при Виконкомі Томашівської СТГ
1.2.2. Створити систему контролю дотримання екологічних норм	Проект «Томашівка – ЕКОГромада»	- проведено екологічний аудит; - здійснено стратегічну екологічну оцінку, дотримання всіма суб'єктами господарювання на території громади вимог екологічного законодавства та оцінки впливу на довкілля

Операційна ціль 1.3. Сприяння розвитку підприємництва

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
1.3.1. Створити систему підтримки кооперативного руху, використання кластерної моделі та інструментів державно-приватного партнерства (далі – ДПП) в Томашівській громаді	Створення кооперативів з збору ягід, фруктів, фундуку та переробки молочної продукції	- вивчено досвід роботи успішних кооперативів; використано кластерну модель та інструменти ДПП в межах громади; проведено навчально-інформаційну кампанії з метою популяризації ідеї створення кооперативів; - використано кластерну модель та інструментів ДПП та виявлено зацікавлення домогосподарства для впровадження; - сформовано та створено в населених пунктах с. Дідівщина та с. Великі Гуляки ініціативні групи майбутніх кооперативів, кластерів, проєктів ДПП; - надано консультативно-дорадчу допомогу засновникам кооперативів, кластерів, учасників договорів ДПП

Операційна ціль 1.4. Інституційна та інформаційна підтримка розвитку туризму

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
1.4.1. Систематизувати інформацію про місцеві туристичні продукти	Проект «Завітай до Томашівки»	- сформовано туристичний паспорт громади - електронний каталог готових туристичних

		пропозицій громади (туристичних продуктів)
1.4.2. Розмістити туристичні навігації на в'їзді в громаду та до населених пунктів		- промарковано вело, піші, автомаршрути
1.4.3. Удосконалити туристичну інфраструктуру	Проект «Слідами панів Хоецьких», проект «Покращення туристичної інфраструктури навколо р. Ірпінь, р. Унава та р. Свинорийка»	- створено якісний туристичний продукт; - розчищено русло р. Ірпінь та р. Унава; - відремонтовано мостові переходи; - створено історико-культурний туристичний маршрут
1.4.4. Розробити туристичну промопродукцію та туристичний розділ на офіційному сайті сільської ради	Проект «Завітай до Томашівки»	- виготовлена промопродукція, проведено промокампанію; - створено туристичний розділ на офіційному сайті громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2: СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНА СПІЛЬНОТА З ВИСОКИМИ СТАНДАРТАМИ ЖИТТЯ

Операційна ціль 2.1. Розвиток громадського простору через підвищення самоорганізації та поінформованості населення

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
2.1.1. Налагодити діалог «Влада-громада»	Проект «Своє для своїх», проект «Інтернет- в кожному домі»	- розроблено і діє автоматизована система для звернень громадян зі зворотним зв'язком; - інформаційне видання громади; - посилено участь громади в проекті «Громадський бюджет»; - функціонує Громадська рада для забезпечення участі громади в прийнятті рішень; - забезпечення покриття мережею Інтернет територію всіх населених пунктів
2.1.2. Сформувати ефективну систему надання адміністративних послуг жителям - Центр Дія	Проект «Дієвий ЦНАП»	розширений перелік надання адміністративних послуг

Операційна ціль 2.2. Безпека жителів громади

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
2.2.1. Створити Систему забезпечення рівня громадської безпеки та порядку	Проект «Поліцейський офіцер громади», проект «Громадська варта»	<ul style="list-style-type: none"> - функціонує Пункт поліції; - працює офіцер громади з службовим автомобілем; - створена «громадська варта» з охорони правопорядку; - впроваджено систему відеоспостереження в місцях соціальної комунікації громадян та на межах в'їздів у населених пунктах з виводом інформації на пункт охорони громадської безпеки
2.2.2. Підвищити рівень безпеки на автошляхах громади	Проект «Безпечна громада»	<ul style="list-style-type: none"> - облаштовано безпечні пішохідні переходи, тротуари у небезпечних місцях; - встановлено дорожні знаки та дорожню розмітку
2.2.3. Модернізувати протипожежну систему громади		<ul style="list-style-type: none"> - збудовано новий пункт пожежної команди (Центр Безпеки) та придбано новий пожежний автомобіль; - проведено профілактичну роботу по запобіганню пожеж; - оновлено матеріально-технічну базу пожежних команд

Операційна ціль 2.3. Досягнення високих стандартів життя мешканців громади

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
2.3.1. Підвищити якість надання освітніх послуг	Проект «Якісна освіта-потужна громада»	<ul style="list-style-type: none"> - створено сучасний комфортний освітній простір (комфортні умови для навчання за допомогою сучасних технічних засобів); - діють гуртки при освітніх закладах та інших закладах, зручних для відвідування; - діє програма «Якісне харчування-здорова дитина»; - посилено варіативний складник освітньої програми за рахунок додаткових можливостей; - вдосконалено систему профорієнтаційної роботи;

		<ul style="list-style-type: none"> - налагоджено належну комунікацію між вчителями з обміну досвідом; - налагоджено діалог «батьки-діти-вчителі»; - 100% налагоджено підвезення учнів до освітніх закладів (за потребою)
2.3.2. Забезпечити доступність якісних медичних послуг усім жителям громади.	Проект «Медицина громади»	<ul style="list-style-type: none"> - приведено у відповідність до сучасних стандартів медичні установи; - придбано сучасні автомобілі для медобслуговування населення (2 автомобілі та інший транспорт); - запроваджено прийом вузькопрофільними спеціалістами в амбулаторіях; - працює медичний персонал у необхідній кількості (потреба – 1 лікар, 2 фельдшера); - створено пільгові умови для діяльності сімейних лікарів (оренда приміщень, житло); - проведення інформаційної кампанія з залучення лікарів в громаду
2.3.3. Модернізувати сільські бібліотеки та заклади культури в сучасні осередки культурно-мистецького та освітнього простору	Проект «Центри дозвілля для всіх категорій громадян», проєкт «Фестиваль громади», проєкт «Центр розвитку особистості»	<ul style="list-style-type: none"> - створено сучасну систему культурно – мистецьких закладів громади; - реалізована програма розвитку культури; - створено систему розвитку кадрів, оволодіння сучасними методиками роботи; - відроджено народні промисли та місцеві традиції. Народні умільці в кожному селі; - діє інформаційний та виховний механізм громади; - діють тематичні виховні програми (мораль, сім'я, етика, любов до природи, духовність, правове виховання молоді, профілактика злочинності) на базі шкіл, бібліотек, закладів культури, підприємств; - організовано і проведено виїзні тематичні семінари; - створено та розміщено тематичні відео у соціальних мережах, друковані матеріали

2.3.4. Створити умови для розвитку фізичної культури і масового спорту для всіх вікових категорій	Проект «Активна громада» (активне та здорове дозвілля)	<ul style="list-style-type: none"> - працює фахівець зі спорту, який забезпечує програму розвитку спорту; - запроваджено обов'язкову ранкову зарядку в закладах освіти, на підприємствах та установах; - розроблено та оприлюднено Календар спортивних активностей на рік (естафети, масові змагання, спортивні фестивалі)
2.3.5. Створити мережу гуртків в населених пунктах громади	Проект «Освітній простір громади»	<ul style="list-style-type: none"> - гуртки створено і функціонують; - попит населення задоволено

Операційна ціль 2.4. Розвинена мережа послуг

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
2.4.1. Налагодити транспортні послуги населенню	Проект «Мобільна громада» (підвищення рівня мобільності в громаді)	<ul style="list-style-type: none"> - створено маршрути транспортного сполучення сільських населених пунктів громади з її центром (включно з веломаршрутами та пішими маршрутами); - налагоджено роботу з місцевими перевізниками щодо якісного та зручного сполучення з районним та обл. центрами
2.4.2. Провести переговори щодо укладення Договору ММС з сусідніми громадами (міжмуніципальне співробітництво)	Проект «Центр побутових послуг» (сучасні, в т.ч. віртуальні механізми реєстрації заявок)	<ul style="list-style-type: none"> - розширено сферу послуг, які надаються в громаді; - розроблено та діє система збору, реєстрації та задоволення заявок на надання комунальних послуг; - укладено договори із спеціалістами; - підписано договір ММС із сусідніми громадами

Операційна ціль 2.5. Модернізація інфраструктури громади

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
2.5.1. Провести капітальні та поточні ремонти закладів освіти, медицини, культури та спорту із впровадженням енергоефективних та	Проект «Сучасний заклад освіти, медицини, культури і спорту	- створено сучасні та комфортні умови для навчання, культурного відпочинку та занять спортом

енергозберігаючих технологій		
2.5.2. Оновити матеріально-технічну базу освіти, медицини, культури та спорту		- оновлено до сучасних вимог матеріально-технічну базу освіти, культури, медицини, фізичної культури та спорту
2.5.3. Реконструювати та провести ремонт мереж водопостачання та водовідведення	Проект «Чиста вода»	якісне водопостачання та водовідведення
2.5.4. Провести реконструкцію та ремонт мереж вуличного освітлення з використанням енергозберігаючих технологій	Проект «LED -світло»	- якісне освітлення в громаді; - безпечні та комфортні умови проживання населення громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3: ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТА ТЕРИТОРІЯ З РОЗВИНЕНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ

Операційна ціль 3.1. Система поводження з побутовими відходами

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
3.1.1. Розробити та впровадити Програму поводження з ПВ	Проект «Відходи – це доходи»	<ul style="list-style-type: none"> - 100 % стихійних звалищ ліквідовано; - на теренах громади працює система сортування або система роздільного збору сміття; - налагоджено вивіз сміття за графіком; - зменшено кількості ПВ, що вивозяться на полігон; - модернізовано котельні установи – замінено на котли з утилізації ПВ (сміттєспалювальні котли); - забезпечено дієвий моніторинг та контроль стану вивозу сміття населенням, підприємствами та з місць стихійних сміттєзвалищ; - підвищено рівень екологічної свідомості мешканців; - зменшено негативний вплив мешканців на середовище

Операційна ціль 3.2. Створення інфраструктури для комфортного життя

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
----------------------	---	---

3.2.1.Сучасні механізми співпраці КП «Злагода» з метою надання якісних побутових та комунальних послуг для населення	Проект «Співпраця створює комфорт в громаді»	<ul style="list-style-type: none"> - населення громади отримує якісні послуги різних напрямків; - придбана необхідна комунальна техніка; - налагоджено співпрацю з різними учасниками
3.2.2. Провести благоустрій водойм (річок, джерел)	Проект «Чиста вода», проект «Покращення туристичної інфраструктури навколо р. Ірпінь, р. Унава та р. Свинорийка»	<ul style="list-style-type: none"> - розроблено проектну документацію та реалізовано проекти; - чисті водойми; - привабливий та зручний для використання стан джерел; - обладнано зони відпочинку навколо водойм
3.2.3.Спланувати та створити зони відпочинку, міні-сквери, у межах населених пунктів та у лісових зонах	Проект «Легені громади»	в громаді наявні комфортні та безпечні зони відпочинку, облаштовані відповідно до санітарних норм з урахуванням пропозицій мешканців

Операційна ціль 3.3. Енергоефективність

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
3.3.1. Провести енергоаудит усіх об'єктів комунальної власності	Проект «Зелена енергія»	- впроваджено заходи з енергоефективності щодо усіх об'єктів
3.3.2. Розробити комплексну програму енергозбереження та енергоефективності		<ul style="list-style-type: none"> - комунальні заклади переведено на альтернативні джерела енергії; - населення поінформовано та вмотивоване до використання альтернативних джерел енергії

Операційна ціль 3.4. Якісні транспортні шляхи, що об'єднують усю громаду

Діяльність/ завдання	Проектні ідеї для реалізації цілі/ завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності/ завдання
3.4.1. Провести капітальний та поточний ремонт доріг на території громади з використанням сучасних технологій	Проект «Мобільна громада»	<ul style="list-style-type: none"> - виготовлена проектно-кошторисна документація; - проведено ремонтні роботи (поточного та капітального ремонту дорожнього покриття); - якісне дорожнє покриття

Документ має модульний характер. Окремі його напрями є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження шляхом реалізації проєктів, кожен із яких є окремим елементом Стратегії розвитку, але може впливати на загальний результат. При потребі, документ може бути доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому громада визначить, як ключові.

Очікується, що реалізація основних положень Стратегії дасть можливість створити реальні умови для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі росту економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних, трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

Стратегія узгоджується зі Стратегією розвитку Київської області на 2021-2027 роки, Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2027 року, Положеннями Національної доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» та діючими короткостроковими та середньостроковими галузевими регіональними програмами.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ

Екологічна ситуація у Київській області залишається напруженою, що зумовлено специфічним для неї, тісно переплетеним комплексом природних, містобудівних, інженерних, соціально-економічних та інших умов. Це суттєво ускладнює спроби її покращення та створює низку проблем, як для мешканців, так і для регіону загалом.

Протягом тривалого періоду мало місце нехтування об'єктивними законами розвитку та відтворення природно-ресурсного комплексу. Відбувалися структурні деформації народного господарства, за яких перевага надавалася розвитку найбільш екологічно небезпечних галузей, ресурсномістких та енергоємних технологій, впровадження та наросування яких здійснювалося без будівництва відповідних очисних споруд. Все це, а також багато інших причин зумовили погіршення стану навколишнього природного середовища, а саме: забруднення повітря, поверхневих та підземних вод, земель, нагромадження у дуже великій кількості відходів. Такі процеси тривали десятиріччями і призвели до погіршення стану довкілля.

Загалом, першопричинами екологічних проблем визнано:

- підпорядкованість екологічних пріоритетів економічній доцільності;
- фізичне та моральне зношення основних фондів у всіх галузях економіки;
- неефективна система державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та регулювання використання природних ресурсів, зокрема неузгодженість дій центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, незадовільний стан системи моніторингу навколишнього природного середовища;
- низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження довкілля та переваг збалансованого (сталого) розвитку, недосконалість системи екологічної освіти та просвіти;
- незадовільний рівень дотримання природоохоронного законодавства та екологічних прав і обов'язків громадян;
- незадовільний контроль за дотриманням природоохоронного законодавства та забезпечення невідворотності відповідальності за його порушення;
- недостатнє фінансування з державного та місцевого бюджетів природоохоронних заходів, фінансування таких заходів за залишковим принципом.

Стан атмосферного повітря

Однією з екологічних проблем Томашівської ТГ може розглядатись заруднення повітряного басейну, навіть зважаючи на те, що в цілому, Фастівський район відноситься до найменш забруднених викидами стаціонарних джерел частин

Київської області. У той же час атмосферне повітря є одним з тих компонентів довкілля, від стану якого залежить стан здоров'я людини.

Забруднення атмосферного повітря на території Томашівської сільської ТГ відбувається в результаті викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Потенційними забруднювачами атмосферного повітря на території ТГ є підприємства, що пов'язані з користуванням надрами, зокрема ТОВ «Енергетична група» філія Соснівського гранітного кар'єру, ТОВ «СПАН», ТОВ «Каменярь» та асфальтно-бетонний завод ТОВ «МАС ЕНЕРДЖІ».

Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, і які не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Таблиця 2.1

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря у 2020 р.

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяги викидів, т	У % до 2019 р.	У тому числі			
			діоксиду сірки		діоксиду азоту	
			т	у % до 2019 р.	т	у % до 2019 р.
Фастівський район	5,9	96,4	-	х	1,3	95,2

Проте, на даний час, основним забруднювачем залишається автотранспорт. У відпрацьованих газах автомобільних двигунів налічується біля 100 різних компонентів, більшість з яких токсичні.

Найбільше обсягів викидів забруднюючих речовин на території ТГ припадає на території вздовж автомобільної дороги регіонального значення Р-04 Київ – Фастів – Звенигородка. А також, значне забруднення повітря відбувається в центральній частині с. Томашівка, оскільки на даній території спостерігається найбільше зкупчення автомобілів та найбільш інтенсивний рух транспорту.

Великий обсяг викидів від автотранспорту пояснюється, насамперед, збільшенням кількості приватного автотранспорту, експлуатацією технічно-застарілого автомобільного парку, використанням палива низької якості, аварійним станом доріг.

Департаментом екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації проводяться спостереження за станом атмосферного повітря Київської області за допомогою стаціонарних постів автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря. На жаль, на території Томашівської сільської ТГ пост автоматизованої системи моніторингу атмосферного повітря відсутній, що обмежує

в точній інформації стану атмосферного повітря і кількості викидів забруднюючих речовин на місцевості.

Радіаційний стан

Згідно Постанови КМ України № 106 від 23. 07. 1991 р. і № 600 від 29.08.1994 р., територія громади не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС.

Середньомісячні значення потужності експозиційної дози (ПЕД) гамма-випромінювання по станціях спостережень і лабораторного контролю (СЛК) Київської області надає відділ радіаційно-екологічного контролю Центральної геофізичної обсерваторії ім. Б. Срезневського. Середньомісячні значення потужності еквівалентної дози радіаційного опромінення за даними автоматизованих постів спостереження за станом забруднення атмосферного повітря у 2020 році знаходились в межах 0,11 мкЗв/год - 0,13 мкЗв/год.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія не буде затверджена

Якість атмосферного повітря визначається як один з головних індикаторів стійкого екологічного розвитку громади. У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови та підприємств виробничо-комунального сектору без належної системи споруд та мереж тепло-, газопостачання громади, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все, матиме тенденцію зростання. У випадку, якщо Стратегія не буде затверджена, якісні показники стану атмосферного повітря і надалі не в повній мірі відповідатимуть нормативним, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля в цілому та погіршення санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

Окрім того, якщо Стратегія не буде впроваджена, а основні цілі щодо покращення якості дорожнього покриття та дорожньої інфраструктури доріг місцевого та регіонального значення, не будуть реалізовані, негативний вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення буде зростати та в подальшому призведе до зниження рівня комфортності проживання.

Стан водних ресурсів

На даний час на території громади зберігається досить напружена ситуація з водокористуванням та охороною поверхневих вод.

Поверхневі води представлені акваторією р. Ірпінь та її невеликими притоками. Ірпінь є правою притокою річки Дніпро. Річка, як і її притоки, знаходиться в незадовільному гідрологічному, гідробіологічному та санітарному стані, особливо на ділянках, де індивідуальна забудова досить щільно прилягає до русла, а також замулена, на окремих ділянках заросла високою водною рослинністю.

Спостереження за станом забруднення за гідрохімічними показниками р. Ірпінь у 2020 р. проводились Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського. За даними спостережень середній вміст розчиненого у воді кисню був задовільним і знаходився у межах 8,49 - 13,53 мгО₂/дм³. Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) у звітному році (за середнім вмістом) відмічене за сполуками азоту амонійного (1,3 - 5,6 ГДК (за середнім вмістом)).

Окрім того, якість поверхневих вод не відповідає рибогосподарським нормативам за такими речовинами, як сполуки міді, мангану, цинку, хрому шестивалентного, заліза загального і їх вміст залишається суттєвим. У звітному році відбулось деяке підвищення вмісту у воді сполук міді. Середньорічні концентрації цього показника перевищували ГДК у 2-4 рази, а максимальні разові у річках Унава та Ірпінь досягали 9-10 ГДК. Вміст сполук цинку залишається досить стабільним. У 2020 р. середні концентрації перевищували ГДК у 1,4-3,4 рази. Не відбулось значних змін у забрудненні річок сполуками мангану та заліза загального. Деяке збільшення цих речовин спостерігалось у р. Ірпінь, де разові концентрації 13 ГДК.

Причиною незадовільного стану поверхневих вод є значне захаращення берегів та водного дзеркала річок сміттям та господарсько-побутовими відходами, а також випадки самовільного будівництва у межах прибережних захисних смуг, розташування об'єктів господарської діяльності, житлової забудови, розорювання земельних ділянок в межах водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

Гідрохімічний стан р. Ірпінь та її приток пов'язаний також із , тим, що щорічно в літній та осінній періоди внаслідок скиду великої кількості забруднених зливових вод в річку фіксується зниження розчиненого кисню до критичного рівня, що спричиняє загибель водних живих організмів. На теперішній час ефективної системи відведення дощових вод не існує. Відведення атмосферних (дощових та талих) вод в громаді в основному здійснюється поверхневим способом (по поверхні землі, рельєфу, по тальвегам балок), які скидаються до річок Ірпінь, Свинорийка, Сивка, Жарка та ін. водотоків.

На відміну від поверхневих, підземні води більш захищені від антропогенного впливу. Однак, їх якість здебільшого залежить від якісних характеристик поверхневого стоку. Забруднення підземного водоносного горизонту пов'язане з порушеннями санітарних вимог щодо обладнання та будівництва вигрібних ям, надвірних вбиралень, гноєсховищ, внесення мінеральних добрив, тощо.

Сучасний стан водопровідно-каналізаційного господарства громади

Щодо питань централізованого водопостачання, то воно наявне лише в с. Томашівка, с. Вільне, с. Соснівка, с. Дорогинка (близько 33,0 % домоволодінь на території громади). На якість питної води, що подається населенню, негативно впливає стан джерел водозабору, технічний стан водопровідних споруд і мереж.

Не вся територія громади забезпечена централізованою системою водопостачання, частина населених пунктів користується індивідуальними джерелами водопостачання.

Відсоток забезпеченості домоволодінь комунальними системами водовідведення також низький – до 20 %. Більшість мешканців користуються локальними очисними спорудами – септиками або вигрібними ямами.

Основними завданнями водопровідно-каналізаційного господарства є забезпечення відповідного санітарно-технічного стану та облаштування зон санітарної охорони джерел водопостачання, забезпечення водозабірних споруд необхідним комплексом очисних споруд. Ключовим питанням постає створення комунальних служб та організацій з експлуатації водопровідно-каналізаційного господарства в сільській місцевості.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія не буде затверджена

Відсутність достатньо розвиненої системи збору дощових вод та відсутність локальних очисних споруд у місцях їх випуску, неповне охоплення громади мережами господарсько-побутової каналізації спричинятимуть і надалі негативний вплив на якість поверхневих вод.

Щоб зменшити ризики негативного впливу шкідливих речовин на здоров'я населення потрібно забезпечити, щоб постачання питної води відповідало всім санітарним нормам. Комунальним підприємством здійснюються роботи з виконання плану заходів щодо розвитку, реконструкції та переоснащення мереж та споруд системи централізованого водопостачання, що дає підстави припускати достатньо високий рівень забезпечення в майбутньому якісною питною водою і відсутності ризиків для здоров'я населення, що підключене до централізованої системи водопостачання.

Стан поводження з відходами

Серед найгостріших екологічних проблем, актуальних на території громади, – проблема поводження з відходами.

Утворювачами відходів на території Томашівської ТГ є: населення, промислові та комунальні підприємства, установи і організації різних форм власності.

На території Томашівської сільської ради відсутні місця для тимчасового складування твердих побутових відходів. Вивезення сміття здійснюється на сміттєзвалища с. Бишів та м. Фастів. Об'єм сміття від населення по роках зазначено в таблиці нижче.

Таблиця 2.2

Утворення відходів I-III класів від населення, м³

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Громада всього			
в т.ч. у спеціально відведених місцях або об'єктах	2124,3	2484,0	2512,1

Також на території громади працюють пункти прийому вторсировини в с. Соснівка, с. Вільне, с. Томашівка, с. Великі Гуляки, с. Дідівщина.

Серйозною залишається проблема стихійних звалищ на території громади. Стихійні сміттєзвалища організовуються населенням, в основному, на околицях населених пунктів, де відсутні дороги з твердим покриттям, наявні локальні природні пониження. Локальні скупчення побутового сміття спостерігаються на високих прибережних схилах у тих місцях, де вище від рівня схилів розміщена забудова. На окремих ділянках спостерігається накопичення будівельного сміття у перемішку із ґрунтом. Негативним явищем є засмічення невеликих струмків органічними рештками (бур'янами), які залишаються після збирання врожаю, а також перегноєм, напіврідким послідом.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія не буде затверджена.

Існуюча тенденція щодо загальних обсягів утворених відходів більш ймовірно не матиме різких коливань найближчим часом, але в довготривалій перспективі матиме поступове зростання, тому впровадження ефективної системи поводження з відходами є вкрай необхідним. Накопичення обсягів відходів в навколишньому середовищі без належного їх утримання у місцях видалення відходів, відсутність дієвої системи вилучення вторинних ресурсів та сучасного підприємства з переробки ТПВ, утворення стихійних звалищ створює ризики негативного впливу на здоров'я населення. Розвиток системи поводження з відходами є одним із пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища. Впровадження Стратегії забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами на місцевому рівні.

Ґрунти та земельні ресурси

Площа земель громади становить 26151,0 га, з сільськогосподарського призначення - 16091,926 га, житлової та громадської забудови - 1187,05 га, природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення - 90,2 га, рекреаційного призначення - 23,0414 га, історико-культурного призначення - 0,1953 га, лісгосподарського призначення - 8267,888 га, водного фонду - 245,9747 га, промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення - 244,718 га.

Найбільш розповсюдженими ґрунтами на території Томашівської сільської ТГ є чорноземи опідзолені та лісові ясно-сірі ґрунти; зустрічаються також сірі й темно-сірі опідзолені відміни ґрунтів.

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія громади відноситься до територій низької та середньої складності інженерно-геологічного освоєння.

Територія громади характеризується поширенням не схильних до просідання ґрунтів.

Лесове плато розчленоване долиною річки Ірпінь з притоками та мережею балок. Річкова долина має неширокі заболочені заплави. Береги річки мають пологі схили з незначними проявами ерозії, схили балок обумовлюють досить значний розвиток ерозії. Заплава річки, як правило, заболочена і в основному використовується для сінокосіння. Незначна частина осушена і розорюється. Орні землі розміщені в основному на слабохвилястому плато, що в свою чергу дозволяє інтенсивно використовувати їх в сільськогосподарському виробництві.

До переліку небезпечних процесів, найбільш розвинутих в межах даної громади, відносяться: підтоплення і продовження розвитку процесів підняття ґрунтових вод, локальне заболочення, а також ерозійні процеси.

На території громади фіксується сезонне підтоплення територій навесні в період інтенсивного сніготанення та протягом року внаслідок випадіння надмірної кількості атмосферних опадів. Надходження до понижених ділянок зливових та ґрунтових вод з прилеглих територій призводить до проявів процесів підтоплення, а також утворення так званих «дощових ям».

Неправильне ведення землеробства: відсутність сівозміни, неправильне розорювання схилів (поздовжнє розорювання схилів, навіть невисоких, яке спричинює змивання частинок ґрунту) провокує площинну ерозію.

На схилах крутіше 8% розвивається лінійна ерозія (ріст ярів). Ерозійна діяльність проявляється найбільш інтенсивно під час сніготанення та літніх зливових дощів. Розмитий матеріал виноситься в річку Ірпінь. Також інтенсифікація росту ярів відбувається у весняно-літній період. В ярах та балках з'являються нові та ростуть старі промоїни. По промоїнах відбувається перенос матеріалу, котрий частково відкладається в днищах, частково виноситься з ярів. По тальвегах балок наявні постійні та тимчасові водотоки.

Варто зауважити, що у межах Томашівської громади знаходяться родовища будівельних корисних копалин, а саме:

каміння будівельного

Соснівське родовище граніту, розташоване на 0,8 км на південний захід від с. Соснівка. Площа родовища – 11,8 га. Балансові запаси згідно з матеріалами спецдозволу становлять за категоріями А - 551,4 тис. м³, В – 954,0 тис. м³, А+В+С1 – 1505,4 тис. м³ та затверджені Протоколом ДКЗ України №3693 від 28.10.2016. Спецдозвіл на промислову розробку родовища отриманий ТОВ «Енергетична група» і дійсний до 2027 р.

Коціївське родовище граніту, розташоване на 1,0 км південніше с. Коціївка. Площа родовища – 44,6 га. Балансові запаси згідно з матеріалами спецдозволу становлять за категоріями А – 1318,4 тис. м³, В – 1366,6 тис. м³, С1 - 7141,0 тис. м³ А+В+С1 – 9826,0 тис. м³ та затверджені Протоколом ДКЗ України протокол №3225 від 14.08.2014. Спецдозвіл на промислову розробку родовища отриманий ТОВ «СІЛАН» і дійсний до 2034 р.

Ярошівське 2 родовище граніту, розташоване на 2,5 км на схід від с. Ярошівка. Площа родовища – 5,7 га. Балансові запаси згідно з матеріалами спецдозволу

становлять за категоріями А – 646,0 тис. м³, В – 602,0 тис. м³, С1 - 779,0 тис. м³, А+В+С1 – 2027,0 тис. м³ та затверджені Протоколом ДКЗ України №3198 від 11.03.1971. Спецдозвіл на промислову розробку родовища отриманий ТОВ «АЛАС-ФАСТІВ» і дійсний до 2026 р.

Ярошівське родовище граніту, розташоване на 1,0 км на північний схід від с.Ярошівка. Площа родовища – 3,5 га. Балансові запаси згідно з матеріалами паспорту становлять за категоріями А – 160,0 тис. м³, В – 7,0 тис. м³, А+В+С1 – 167,0 тис. м³ та затверджені Протоколом ТКЗ України №4713 від 18.05.1988. Дія спецдозволу на промислову розробку родовища закінчилась у 2014 р. Родовище не розробляється.

сировина цегельно-черепична

Сосновське родовище суглинку, розташоване на 1,0 км на схід від с. Соснівка. Балансові запаси згідно з матеріалами паспорту родовища становлять за категоріями А – 95,0 тис. м³, В – 108,0 тис. м³, А+В+С1 – 203,0 тис. м³ та затверджені Протоколом НТР Укрдінпропрому №15 у 1959 р. Родовище не розробляється.

Кончаківське родовище суглинку, розташоване на південній околиці с. Кончаки. Балансові запаси згідно з матеріалами паспорту родовища становлять за категоріями В – 92,0 тис. м³, С1 – 206,0 тис. м³, А+В+С1 – 298,0 тис. м³ та затверджені Протоколом ТКЗ України №4531 від 21.02.1986. Родовище не розробляється.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія не буде затверджена.

Деградація земельних ресурсів обумовлена як природними факторами (екзогенними та гідро-метеорологічними), так і антропогенними (неефективне використання містобудівного ресурсу, недостатній рівень виконання заходів з рекультивації порушених ділянок, не правильне ведення сільськогосподарського господарства тощо) факторами. Ця тенденція більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи, які є основними цілями Стратегії. Виконання необхідних заходів та раціональне використання земельних ресурсів є важливим фактором для сталого розвитку території громади.

Біорізноманіття, ландшафт

Територія громади відповідно до «Регіональної схеми екологічної мережі Київської області», затвердженої рішенням Київської обласної ради №849-43-VI від 07.10.2014 року, знаходиться межах Ірпінського природного коридору регіонального значення, який охоплює долину р. Ірпін та примикаючи до неї лісові масиви.

Рослинність Ірпінського природного коридору :

1. Сосново-дубові ліси, з домішкою липи, горобини, ірги та інших видів дерев. Чагарниковий ярус представлений жимолостю татарською, бруслиною європейською, свидиною червоною, бузиною червоною. Флористичне ядро травостою – бореальні види: ожика волосиста, заяча капуста звичайна, костриця овеча, смовдь гірська, вероніка лікарська, нечуйвітер волохатенький та зонтичний.

2. Меліорована заплава р. Ірпін з рештками первинної водно-болотної рослинності (зокрема Романівське болото). Флористичне ядро: очерет звичайний, осока гостра та прибережна, вербозілля звичайне, зюзник європейський, бодяк польовий, м'ята водяна та ін.

Рідкісні представники флори: пальчатокрінник м'ясо-червоний, шолудивник королівський, береза низька, сон розкритий, півники угорські, лілія лісова (ЧКУ), регіонально-рідкісні види: грушанка мала та круглолиста, зимолубка зонтична, рекомендовані до Червоного списку Київської області.

З метою підтримання загального екологічного балансу, збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу на території громади сформовано систему природоохоронних територій. Режим господарського використання територій у межах природно-заповідного фонду регламентується дією Закону України «Про природно-заповідний фонд» та Положеннями про об'єкти природно-заповідного фонду.

На території Томашівської сільської ТГ розташовано гідрологічний заказник та дві ботанічні пам'ятки природи місцевого значення загальною площею 72,03 га, що становлять 0,27% території громади.

Перспектива створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.

За даними Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації, наразі на розгляді знаходиться клопотання Інституту географії НАН України щодо створення ландшафтного заказника місцевого значення «Макарівський», загальною площею 495,0 га, який складається з чотирьох окремих частин, одна з частин розташована в межах Томашівської сільської територіальної громади.

Таблиця 2.3

Об'єкти природно-заповідного фонду на території Томашівської ТГ

№	Назва	Місце розташування	Площа, га	Підстава	Опис
<i>Місцевого значення</i>					
1	заказник гідрологічний «Кончаки»	Снітинське лісництво ДП «Фастівське лісове господарство» на території с. Дідівщина в заплаві р. Ірпінь	72,0	Рішення 16 сесії XXI скликання від 10.03.1994. Київської обласної ради народних депутатів «Про оголошення нововиявлених та резервування цінних для заповідання територій природно-заповідного фонду місцевого значення»	переважають вільхові насадження з густим трав'яним покривом, де домінують угруповання осок. На території заказника зростають лікарські рослини, а також пальчатокорінник травневий, занесений до Червоної книги України
2	пам'ятка природи ботанічна «Батьківський ясен»	територія Дідівщинської сільської ради	0,01	Рішення Київської обласної ради від 20.07.2018 № 474-22-VII «Про оголошення нововиявлених територій та об'єктів природно- заповідного фонду місцевого значення на території Київської області»	старий екземпляр ясена високого віком біля 150 років. На висоті 0,5 м дерево має в охопленні 3.8 м. висота дерева - 25 м
3.	пам'ятка природи ботанічна «Вікова сосна»	Дорогинське лісництво ДП «Фастівське лісове господарство» на території с. Дорогинка	0,02	Рішення Київського облвиконкому від 18.12.1984 № 441 «Про класифікацію і мережу територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»	сосна звичайна, віком близько 160 років, висотою 34 м, діаметром 104 см, насінневого походження, з добре розвинутою кроною

Стан здоров'я населення

Здоров'я має важливе значення у житті кожної людини, становить ключовий аспект національної безпеки, визначає можливості досягнення індивідуального і суспільного добробуту та благополуччя, перспективи стійкого розвитку. Збільшення випадків тих чи інших хвороб можна пов'язати з забрудненням навколишнього природного середовища. Неприятливі екологічні умови проживання населення послаблюють імунну систему. Зменшується опір організму хронічним хворобам.

Останнім часом змінюється структура захворюваності та поширеності хвороб серед населення, що і полягає у підвищенні частки хвороб системи кровообігу, органів дихання, хвороб сечостатевої системи, хвороб ендокринної системи, а також онкологічних захворювань.

На основі систематизації статистичних даних і матеріалів в таблиці нижче наведені основні екологічні фактори, які сприяють розвитку деяких хвороб.

Таблиця 2.4

Основні причини виникнення деяких хвороб

Види хвороб	Неприятливі фактори пов'язані з забрудненням навколишнього середовища
Онкологічні	Іонізуюче випромінювання, присутність канцерогенних речовин у воді, повітрі, продуктах харчування
Серцево-судинні, нервової, кровотворної та ендокринної систем	Загальна дія факторів забруднення навколишнього природного середовища
Хронічні органів дихання	Забруднення атмосферного повітря
Хронічні шлунково-кишкового тракту	Погана якість питної води і їжі
Кишкові інфекції, гепатит	Наявність збудників хвороб у питній воді чи їжі
Грип, гострі респіраторні хвороби	Епідемії, скупченість населення
Вроджені аномалії	Загальна дія факторів забруднення навколишнього природного середовища, радіація

Для аналізу існуючого стану здоров'я населення використовувалися статистичні дані Головного управління статистики у Київській області та комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики».

Для аналізу існуючого стану здоров'я населення використовувалися статистичні дані головного управління статистики у київській області та комунальний заклад київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики».

Таблиця 2.5

Захворюваність дітей першого року життя (показник на 1000 дітей)				
Найменування районів	2020 рік			
	захворюваність		смертність	
	абсолютні числа	показник на 1000 дітей	абсолютні числа	показник на 1000 дітей
Область	15628	1 058,56	20	1,35
Фастівський	668	1 273,59	3	5,72

Таблиця 2.6

Зареєстровано захворювань (всі хвороби) серед дитячого населення 0-17 років (оперативна інформація)				
Найменування районів	2020 рік			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	583550	16 518,25	398915	11 291,88
Фастівський	25310	16 262,93	17062	10 963,18

Таблиця 2.7

Зареєстровано хвороб (всі хвороби) серед дорослого населення Київської області

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	зареєстровано захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	2357825	16 581,2	647145	4 551,0	-12,19	-9,21
Фастівський	126456	21 144,7	42245	7 063,8	6,14	20,27

Таблиця 2.8

Хвороби системи кровообігу

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	зареєстровано захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	864642	6 080,5	51382	361,3	-14,54	-19,03
Фастівський	45397	7 590,8	4191	700,8	-0,03	-1,94

Таблиця 2.9

Ішемічна хвороба серця

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano zakhorovany vsogo		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	366304	2 576,0	15031	105,7	-15,02	-15,51
Фастівський	18929	3 165,1	1326	221,7	0,10	-4,89

Таблиця 2.10

Інсульти (усі форми)

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano zakhorovany vsogo		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	5260	37,0	5260	37,0	-9,76	-9,76
Фастівський	315	52,7	315	52,7	0,57	0,57

Таблиця 2.11

Хвороби органів дихання

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano zakhorovany vsogo		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	363818	2 558,5	268066	1 885,1	-3,69	-1,66
Фастівський	28940	4 839,1	24612	4 115,4	29,01	36,07

Таблиця 2.12

Хвороби органів травлення

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano zakhorovany vsogo		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	251655	1 769,7	16482	115,9	-16,95	-21,21
Фастівський	13479	2 253,8	609	101,8	-1,44	-9,83

Таблиця 2.13

Захворюваність населення на злоякісні новоутворення

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	5184	29,20	3270	29,88	1914	28,11
Фастівський	298	39,54	162	29,85	136	64,49

Таблиця 2.14

Захворюваність населення всіма формами туберкульозу

Найменування	2020 рік				+/- в % поширеність 2020 р відносно 2019 р	+/- в % захворюваність 2020 р відносно 2019 р
	zareestrovano захворювань всього		в т.ч. з діагнозом встановл. вперше в житті			
	абсолютні дані	на 10000 населення	абсолютні дані	на 10000 населення		
Область	990	5,6	519	4,7	471	6,9
Фастівський	50	6.6	36	6.6	14	6.6

Суттєвим фактором впливу стану навколишнього середовища на здоров'я населення є забруднення атмосферного повітря. Як зазначалось вище, потенційними забруднювачами повітря на території Томашівської сільської ТГ є ТОВ «Енергетична група» філія Соснівського гранітного кар'єру, ТОВ «СПАН», ТОВ «Каменярь» та асфальто-бетонний завод ТОВ «МАС ЕНЕРДЖІ». Однак, головним забруднювачем атмосферного повітря у громаді продовжує і надалі залишатися автотранспорт.

Суттєвим фактором впливу на здоров'я населення є якість питної води. Високою є ймовірність не відповідності якості води за бактеріологічними показниками. Саме з негативним впливом водного фактору на здоров'я можуть бути пов'язані показники захворюваності кишковими інфекціями.

Проблема накопичення, переробки та захоронення ТПВ на території громади вирішується незадовільно. Накопичення сміття у необладнаних місцях призводить до виникнення непередбачуваних фізико-хімічних та біохімічних процесів, продуктами яких є чисельні токсичні хімічні сполуки в рідкому, твердому та газоподібному стані. Дані об'єкти є середовищем для розмноження комах та гризунів, які є збудниками та переносниками різних інфекційних захворювань, такі як лептоспіроз, сказ, енцефаліт, та ін.

Шум, інтенсивність якого зростає біля автомагістралей, а також окремих промислових підприємств, впливає на нервову систему, заважає повноцінному відпочинку. Напружений ритм сучасного життя викликає психоневрологічні розлади і депресії, спричиняє зростання серцево-судинних хвороб і захворювань нервової системи. На відміну від сільських жителі міста більше схильні до гіподинамії.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Стратегія не буде впроваджена.

Забруднення повітря, води, ґрунтів, шум є одними з чинників, які безпосередньо впливають на стан здоров'я людини. На даний момент на території Томашівської сільської ТГ присутні джерела забруднення навколишнього середовища, які в реалізації цілей Стратегії мають зменшити свій кумулятивний шкідливий вплив, що є важливим фактором для сталого розвитку території громади. В результаті не впровадження Стратегії різні джерела шкідливих речовин спричинятимуть і надалі негативний вплив.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ В РЕЗУЛЬТАТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади передбачає формування стратегічних і операційних цілей на всю територію Томашівської СТГ.

В процесі СЕО розглянуті принципові проєктні цілі територіального розвитку громади, які на думку експертів потребують оцінки їх потенційного впливу на основні складові навколишнього природного середовища та умови життєдіяльності населення а саме:

1. Розроблення та впровадження програми поводження з побутовими відходами.

В результаті реалізації програми передбачається: впровадження системи сортування та роздільного збирання ТПВ; 100 % ліквідація стихійних звалищ; створення графіка вивезення ТПВ; зменшення обсягів ТПВ, що вивозяться на полігон; модернізація котельних установок (заміна на сміттєспалювальні котли).

2. Розвиток рекреаційних та туристичних об'єктів, туристично-рекреаційних ресурсів:

- створення зон відпочинку, міні-скверів, у межах населених пунктів та у лісових зонах;
- створення шести нових об'єктів туристичної інфраструктури;
- створення історико-культурного туристичного маршруту.

В перспективі можливе прокладання туристичних маршрутів по мальовничих місцях громади, які досі практично не розвинуті. Томашівської СТГ славиться своєю первозданною, недоторканою і екологічно чистою природою та мальовничими місцями для відпочинку біля ставків, на зелених луках та в ярах.

3. Сприяння розвитку підприємництва.

Розвиток підприємництва передбачається створенням системи підтримки кооперативного руху, використання кластерної моделі та інструментів державно-приватного партнерства в Томашівській громаді

4. Відновлення якості водних ресурсів.

На території громади передбачається провести благоустрій усіх водойм.

Томашівська СТГ славиться природними джерелами питної води (Макарівське джерело в с. Ярошівка, Забарська криниця в с. Кончаки та джерело біля ставу в с. Томашівка). Джерела мають величезне значення для підтримання водного балансу інших поверхневих водойм.

5. Удосконалення та подальший розвиток транспортної інфраструктури.

На території громади передбачається провести капітальний та поточний ремонт доріг з використанням сучасних технологій.

Відтак, у межах територій, де планується реалізація наведених завдань, передбачаються ймовірні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (наслідки для біорізноманіття, ґрунту, надр, повітря, води, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини).

Стан довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей ДДП, детально описані у розділі 2.

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

Під час розроблення звіту про СЕО були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти та виділенні основні завдання, визначені Стратегією, щодо розв'язання даних проблем.

У таблиці нижче наведені ключові потенційні екологічні проблеми і ризики, яким була приділена особлива увага під час розроблення документу державного планування.

Таблиця 4.1.

Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики та їхні зв'язки з документом державного планування

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Завдання, визначені Стратегією
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці; ділянки виробничого призначення; головні споруди системи централізованого тепло-енергопостачання	Створити систему контролю дотримання екологічних норм; провести енергоаудит усіх об'єктів комунальної власності; розробити комплексну програму енергозбереження та енергоефективності; провести капітальний та поточний ремонт доріг на території громади з використанням сучасних технологій

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Завдання, визначені Стратегією
Забруднення водного басейну (як поверхневих, так і підземних вод)	Скид без очистки поверхневого стоку, що формується на території громади; наявність вигрібних ям	Сельбищна територія та промислово-комунальні зони громади, заплавні території, акваторія р. Ірпінь	Провести благоустрій водойм (річок, джерел); реконструювати та провести ремонт мереж водовідведення.
	Відсутність винесених в натуру меж прибережних захисних смуг водойм та водотоків в межах громади	Річка Ірпінь та інші водотоки та водойми громади, а також їх прибережні території	В даній Стратегії відсутні конкретні завдання, що стосуються аспектів даного ризику, проте прописані дотичні завдання, які передбачають позитивний екологічний вплив
Недосконала система поводження з відходами	Відсутність ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами, наявність на території несанкціонованих звалищ	Територія громади	Розробити та впровадити програму поводження з побутовими відходами
Забруднення ґрунтів	Біологічне та хімічне забруднення ґрунтів	Територія несанкціонованих сміттєзвалищ; поля для с/г	Розробити та впровадити програму поводження з побутовими відходами. В Стратегії відсутні конкретні заходи щодо збереження та відтворення родючості ґрунтів, проте прописані дотичні завдання, які передбачають позитивний екологічний вплив на стан ґрунтів.

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Завдання, визначені Стратегією
Погіршення здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту	Території уздовж головних вулиць, території прилеглі до виробничих територій	Створити систему контролю дотримання екологічних норм; провести капітальний та поточний ремонт доріг на території громади з використанням сучасних технологій
Погіршення здоров'я населення	Відсутність централізованого водопостачання, незадовільна якість води у локальних системах водопостачання	Території, не забезпечені централізованими мережами водопостачання	Реконструювати та провести ремонт мереж водопостачання

Згідно таблиці 4.1 серед найважливіших екологічних проблем Томашівської сільської територіальної громади можна виділити наступні:

Забруднення повітря відбувається за рахунок викидів від стаціонарних і пересувних джерел. Забруднення повітря від стаціонарних джерел відбувається переважно в межах санітарно-захисних зон від промислово-комунальних ділянок.

Найбільшими забруднювачами атмосферного повітря на території громади є: ТОВ «АЛАС ФАСТІВ», ТОВ «Енергетична група» філія Соснівського гранітного кар'єру, ТОВ «СПАН», ТОВ «Технобуд», асфальто-бетонний завод ТОВ «МАС ЕНЕРДЖІ».

Забруднення від транспорту є найбільш критичним фактором впливу на здоров'я населення оскільки вплив відбувається безпосередньо в зоні дихання людини. Цей фактор має прояв переважно на магістральних вулицях та на вулицях, що мають покриття низької якості.

На даний час 70% автодоріг громади за своїми експлуатаційними характеристиками не відповідають вимогам нормативних документів за показниками рівності, наявності ямковості та деформацій покриття проїзної частини тощо.

Згідно з науковим обґрунтуванням для підтримання мережі автомобільних доріг комунальної власності в належному стані потрібно здійснити 26,0 км капітального ремонту, 1,21 км² – поточного ремонту доріг.

Наступною екологічною проблемою громади, що потребує негайного вирішення, є *забруднення поверхневих вод*, обумовлене скидами недостатньо очищених стічних вод комунальних і промислових підприємств у водойми.

Джерелом забруднення поверхневих вод також є стік зливових вод, що формується на сельбищній території, ділянках промислово-комунальних підприємств; відповідно, суттєвим недоліком є відсутність каналізаційних мереж дощових вод.

На території Томашівської громади відсутні централізовані системи водовідведення, домогосподарства використовують вигрібні ями, що призводить до забруднення *підземних водоносних горизонтів*. Точками ризику можуть бути також покинуті та незатампоновані свердловини та шахтні колодязі. Тому першочерговим завданням має бути створення локальних мереж водовідведення на густонаселених територіях громади.

Окрім того, з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності вздовж водойм та водотоків повинні виділитися земельні ділянки під прибережні захисні смуги.

Поверхневі шари ґрунтів легко забруднюються. Великі концентрації в ґрунті різних хімічних сполук - токсикантів згубно впливають на життєдіяльність ґрунтових організмів. При цьому втрачається здатність ґрунту до самоочищення від хвороботворних та інших небажаних мікроорганізмів, що здатні викликати важкі наслідки для людини, рослинного і тваринного світу.

Щорічно на поля території громади вносять багато мінеральних добрив та хімічних засобів боротьби зі шкідливими організмами. Циркуляція токсичних речовин, що надходять із засобами хімізації у ґрунт, воду, атмосферу згубно впливає на стан навколишнього середовища та здоров'я населення.

Поводження з твердими побутовими відходами є найактуальнішою проблемою сьогодення. Відсутність ефективної системи поводження з побутовими відходами (роздільний збір, наявність розвинутої мережі приймальних пунктів вторинної сировини, переробка вторинних ресурсів) створюють передумови для утворення стихійних звалищ, що суттєво погіршує санітарно-гігієнічні умови середовища.

Зазначені ризики водночас є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення. Окремим суттєвими фактором впливу на стан здоров'я населення громади варто розглядати використання питної води з нецентралізованих джерел водопостачання, що провокує ризики інфекційних захворювань та розвитку гіпоксії через наднормативний вміст нітратів.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Для кожного з визначених напрямів розвитку Стратегії розвитку Томашівської сільської ТГ розробляються стратегічні та оперативні цілі. За кожною оперативною ціллю розробляються завдання і низка проєктів, серед яких можуть бути проєкти, які, відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягатимуть оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Для таких проєктів має бути здійснена процедура оцінки впливу на довкілля.

Цей розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні, і визначає ступінь їх врахування в Стратегії.

5.1 Оцінка відповідності Документу державного планування цілям програм регіонального та місцевого рівня, галузевих програм.

Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки.

Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки розроблена на підставі законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», з урахуванням положень та завдань Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Програми діяльності Кабінету Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 № 849).

Основні стратегічні цілі:

- розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів;
- підвищення конкурентоспроможності економіки регіону;
- розвиток інноваційно орієнтованих галузей економіки (на засадах смарт-спеціалізації);
- сталий розвиток територій населених пунктів і громад.

Регіональна комплексна програма розвитку лісового (муніципального) фонду Київської області на період до 2022 року.

Регіональна комплексна програма розвитку лісового (муніципального) фонду Київської області на період до 2022 року розроблена відповідно до положень Державної цільової програми розвитку лісового господарства України на 2016-2020 роки та Стратегії розвитку Київської області на період до 2020 року.

Метою Програми є визначення та упорядкування самосійних насаджень на землях нелісового фонду, а також інших самозаліснених та деградованих територій, що належать до земель запасу, або земель сільськогосподарського призначення.

Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року.

Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року».

Дана програма розроблена з метою реалізації державної і регіональної політики у галузі водного господарства: підвищення ефективності використання меліоративних систем області, відновлення ролі меліорованих земель у продовольчому та ресурсному забезпеченні області; забезпечення централізованим питним водопостачанням сільських населених пунктів, які користуються привізною водою, поліпшення екологічного стану сільських територій та умов проживання населення; задоволення потреби населення і галузей економіки області у водних ресурсах та оптимізації водоспоживання; запобігання та ліквідації наслідків шкідливої дії вод; екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро та збереження і відтворення водних ресурсів.

Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019-2022 роки.

Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019-2022 роки розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про охорону навколишнього природного середовища», Регламенту Київської обласної ради VII скликання, Порядку розроблення, прийняття Київських обласних комплексних та цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого рішенням Київської обласної ради від 23.12.2016 № 214-11-VII (зі змінами), Стратегії розвитку Київської області на період до 2020 року, затвердженої рішенням Київської обласної ради від 04.12.2014 № 856-44-VI.

Головною метою Програми є створення екологічно безпечних та комфортних умов для життя населення Київської області шляхом зменшення антропогенного навантаження та відновлення довкілля за рахунок зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та підвищення рівня екологічної культури і свідомості суспільства.

Обласна цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018-2022 роки.

Обласна цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018-2022 роки розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державні адміністрації», Указу Президента України від 25 вересня 2017 року № 283/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 вересня 2017 року «Про Концепцію реформування та подальшого розвитку системи управління державою в умовах надзвичайного стану і в особливий період», постанов Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту», від 11 березня 2015 року № 101.

Головною метою Програми є послідовне зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків таких ситуацій, запобігання надзвичайним ситуаціям, належного функціонування регіональної та місцевих систем централізованого оповіщення, забезпечення безпеки населення на водних об'єктах, загибелі і травматизму людей на воді, створення регіонального та місцевих матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків, забезпечення оперативного реагування на надзвичайні ситуації, забезпечення захисту населення, навколишнього природного середовища і небезпечних об'єктів, об'єктів підвищеної небезпеки, об'єктів з масовим перебуванням людей та населених пунктів від пожеж, підвищення рівня протипожежного захисту та створення сприятливих умов для реалізації державної політики у сфері пожежної безпеки.

Програма збереження та раціональне відтворення родючості ґрунтів еродованих орних земель у Київській області на 2017 – 2021 роки.

Програма збереження та раціональне відтворення родючості ґрунтів еродованих орних земель у Київській області на 2017 – 2021 роки розроблена відповідно до Законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», Відповідно до пункту «г», пункту «и» ст. 8, ст. 163, ст. 178, пункту «д» ст. 183, пункту «б» ст. 184, ст. 185 Земельного кодексу України; ст. 15, ст. 42 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Метою Програми є визначення агрохімічних і токсикологічних показників ґрунтів, рівня їх родючості, призупинення негативних процесів деградації родючості ґрунтів та досягнення бездефіцитного балансу вмісту поживних речовин у ґрунті шляхом застосування ґрунтозахисних технологій, внесення добрив, біологізації землеробства, проведення хімічної меліорації, розроблення комплексу заходів з відновлення родючості та адаптування систем удобрення до сучасних господарсько-економічних умов, ресурсного забезпечення та кон'юнктури ринку.

Програма створення геоінформаційної системи ведення містобудівного кадастру та містобудівного моніторингу Київської області на 2017-2021 роки.

Програма створення геоінформаційної системи ведення містобудівного кадастру та містобудівного моніторингу Київської області на 2017-2021 роки розроблена відповідно до: Законів України «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про основи містобудування», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про інформацію», «Про топографо-геодезичну та картографічну діяльність», «Про захист інформації в автоматизованих системах», «Про державний земельний кадастр», «Про землеустрій», «Про телекомунікації».

Метою Програми є створення геоінформаційної системи ведення містобудівного кадастру та містобудівного моніторингу Київської області як інструменту підвищення ефективності управління розвитком територій і населених пунктів області для забезпечення інформацією облдержадміністрації, облради, райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Комплексна програма розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2021-2023 роки «Дієвий аграрій – успішна громада».

Комплексна програма розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2021-2023 роки «Дієвий аграрій – успішна громада»

Метою Програми є стабілізація розвитку галузі тваринництва, збереження та збільшення кількості робочих місць у сільській місцевості, результатом чого буде зростання зайнятості та збільшення добробуту населення, забезпечення наповнення бюджетів всіх рівнів, вирішення питань продовольчої та біологічної безпеки держави, збільшення обсягів виробництва молока в Київській області шляхом стабілізації та нарощення поголів'я корів, нарощення виробництва обсягів м'яса, створення сприятливих умов для розширення міжнародного співробітництва у галузях сільського господарства, харчової і переробної промисловостей, сільськогосподарського машинобудування, просування продукції товаровиробників на внутрішні та зовнішні ринки, залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки області та подальшого розвитку виставкової діяльності.

Програма «Питна вода Київщини на 2017 – 2021 роки».

Програма «Питна вода Київщини на 2017 – 2021 роки» розроблена відповідно до Водного кодексу України, Кодексу України про надра та на виконання Законів України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Метою Програми є покращення забезпечення населення області питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання, розвиток водопровідно-каналізаційної мережі,

підвищення ефективності та надійності її функціонування, поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в Київській області, відновлення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

Програма енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2021 роки.

Програма енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2021 роки розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про енергозбереження», «Про альтернативні джерела енергії», «Про альтернативні види палива», розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 669-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності».

Головна мета Програми:

- підвищення якості енергетичних товарів та послуг, оптимізація структури виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів із збільшенням частки нетрадиційних видів палива та відновлюваних джерел енергії;
- підвищення енергоефективності в бюджетній сфері та житлово-комунальному господарстві;
- скорочення видатків бюджетних коштів та коштів громадян на оплату енергоресурсів;
- збільшення обсягів інвестицій у енергоефективну модернізацію та відновлювальну енергію.

Київська обласна програма «Здоров'я Київщини» на 2021-2023 роки.

Київська обласна програма «Здоров'я Київщини» на 2021-2023 роки розроблена відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації»

Метою Програми є розв'язання вказаних проблем шляхом поступового виконання завдань (заходів) Програми у період її дії, визначення базових умов розвитку системи охорони здоров'я Київської області, що дозволить забезпечити право кожного мешканця Київської області на доступність якісних медичних послуг, створення сприятливих умов для раціонального використання бюджетних коштів та умов праці для медичного персоналу; кардинальне, системне реформування, спрямоване на створення системи, орієнтованої на пацієнта, здатної забезпечити медичне обслуговування для всіх громадян Київщини на рівні розвинутих європейських держав.

Комплексна програма розвитку культури Київської області на 2021-2023 роки.

Комплексна програма розвитку культури Київської області на 2021-2023 роки розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в

Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про культуру», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про музеї та музейну справу».

Метою Програми є підвищення ролі культури в консолідації українського суспільства, збереження національно-культурної спадщини, зміцнення і примноження культурного потенціалу області, формування цілісного інформаційно-культурного простору, створення умов для культурного розвитку і творчого самовираження, задоволення творчих, інтелектуальних та духовних потреб населення і широкого його доступу до культурно-мистецьких надбань, відродження духовних традицій, сприяння діяльності національних спільнот, забезпечення гармонізації міжконфесійних та міжнаціональних відносин.

Програма розвитку туризму Київської області на 2021-2023 роки.

Програма розвитку туризму Київської області на 2021-2023 роки розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про туризм», розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 року № 168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року».

Головною метою Програми є розробка й реалізація комплексу заходів, спрямованих на забезпечення сталого і стійкого розвитку туристичної, курортної та рекреаційної галузі Київської області, створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках якісного туристичного продукту, який давав би змогу задовольнити потреби як вітчизняних, так і іноземних туристів.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Фастівського району на 2021 рік.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Фастівського району на 2021 рік розроблена відповідно до Закону України від 23 березня 2000 року №1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету».

Головна мета Програми – створення необхідних умов для збереження та зміцнення соціальної стабільності, як основи економічного зростання та можливості реалізації пріоритетних завдань розвитку.

Програма соціально-економічного розвитку та культурного розвитку Томашівської сільської ради на 2021 рік.

Програма соціально-економічного розвитку та культурного розвитку Томашівської сільської ради на 2021 рік (далі - Програма) розроблена у відповідності з вимогами Законів України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про місцеве самоврядування в Україні» та Постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки».

Мета програми полягає у забезпеченні сталого соціально-економічного і культурного розвитку територіальної громади, підвищення ефективності використання фінансового ресурсу, направлено на відновлення та подальший розвиток інфраструктури, підвищення якості послуг (медичних, освітніх, культурних, тощо), що надаються населенню.

Програма «Питна вода» Томашівської сільської ради об'єднаної територіальної громади на 2020-2024 роки».

Програма «Питна вода» Томашівської сільської ради об'єднаної територіальної громади на 2020-2024 роки» (далі - Програма) спрямована на реалізацію державної політики щодо забезпечення споживачів якісною питною водою відповідно до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» і статті 3 Закону України «Про Загальнодержавну програму «Питна вода України» на 2016 - 2020 роки».

Метою Програми є:

- покращення забезпечення населення Томашівської сільської ради об'єднаної територіальної громади питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання; реформування та розвиток водопровідної мережі;
- підвищення ефективності та надійності її функціонування;
- поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в селах;
- відновлення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання.

Програми розвитку культури на території Томашівської об'єднаної територіальної громади на 2020-2022 роки.

Програми розвитку культури на території Томашівської об'єднаної територіальної громади на 2020-2022 роки розроблений відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про Державні цільові програми», Закон України «Про культуру»

Метою Програми є створення безпечних і комфортних умов для розвитку культури; створення умов для дітей та молоді; розвиток спроможностей для громадської активності жителів громади, молоді.

Програма соціального захисту населення Томашівської об'єднаної територіальної громади на 2020-2024 роки.

Програма соціального захисту населення Томашівської об'єднаної територіальної громади на 2020-2024 роки розроблена відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про соціальні послуги», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про соціальний захист дітей війни», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні».

Метою програми є реалізація політики у сфері соціального захисту населення ОТГ, допомога мешканцям сіл, які потребують невідкладної допомоги

справитися з соціально-економічними проблемами та труднощами, інвалідів, самотніх пенсіонерів, осіб, які потрапили в непередбачені надзвичайні ситуації (пожежа, раптове погіршення стану здоров'я, смерть мешканця ОТГ), забезпечення соціального захисту громадян, потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи, учасників АТО, надання допомоги сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах шляхом надання одноразової соціальної матеріальної допомоги та надання соціальних послуг вдома.

Програма цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечення пожежної безпеки на території Томашівської сільської ради об'єднаної територіальної громади на 2019-2022 роки.

Програма цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, забезпечення пожежної безпеки на території Томашівської сільської ради об'єднаної територіальної громади на 2019-2022 роки розроблена відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Кодексу цивільного захисту України та постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 року №101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту».

Метою програми є послідовне зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від наслідків таких ситуацій, надання матеріальної допомоги постраждалому населенню громади у мирний час та в особливий період, накопичення та щорічне оновлення матеріального резерву, участь у фінансуванні МПК.

Програма розвитку туризму на території Томашівської сільської ради на 2022-2026 роки.

Програма розвитку туризму на території Томашівської сільської ради на 2022-2026 роки розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про туризм».

Основною метою Програми є забезпечення комплексного вирішення пріоритетних проблем розвитку туризму в цілому, зокрема, забезпечення умов до повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, залучення інвестицій, створення конкурентоздатного туристичного продукту, нарощення туристичної інфраструктури шляхом об'єднання спільних зусиль стейкхолдерів (влади, громади і бізнесу).

**Аналіз відповідності цілей Стратегії екологічним цілям програм
регіонального та місцевого рівня**

Екологічні цілі місцевих та регіональних програм щодо:	Стратегічні напрями Стратегії розвитку Томашівської сільської ТГ		
	1. Підприємництво, дружнє до природного середовища	2. Соціально відповідальна спільнота з високими стандартами життя	3. Екологічно чиста територія з розвиненою інфраструктурою
Охорони атмосферного повітря	+	0	+
Охорони водних ресурсів	+	0	++
Охорони ґрунтів та земельних ресурсів	+	0	0
Поводження з відходами	0	0	++
Збереження біорізноманіття	0	0	0
Охорони здоров'я населення	+	++	++
Соціально- економічних аспектів	++	++	++
Розвитку туризму та рекреації, збереження культурної спадщини	+	++	+
Зміни клімату	+	0	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

- ++ цілі Стратегії добре узгоджені з регіональними та місцевими екологічними цілями
- + цілі Стратегії та регіональні/місцеві екологічні цілі принципово узгоджуються, проте не узгоджені в стратегії. Необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування або на рівні заходів
- 0 цілі Стратегії та регіональні екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних
- цілі Стратегії та регіональні екологічні цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей Стратегії та регіональних екологічних цілей
- цілі Стратегії та регіональні екологічні цілі принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі Стратегії

Відповідно до таблиці 5.1 стратегічний напрям 1. «Підприємництво, дружнє до природного середовища» спрямований на розвиток соціально-економічних аспектів і є нейтральним до цілей програм регіонального та місцевого рівня щодо збереження біорізноманіття і поводження з відходами. Для більш повного узгодження цілей рекомендовано до стратегічного напрямку 1 включити операційну ціль 1.5 «Створення екологічно чистого підприємства».

Стратегічний напрям 2. «Соціально відповідальна спільнота з високими стандартами життя» добре узгоджений з регіональними та місцевими екологічними цілями, що стосуються: охорони здоров'я населення, соціально-економічних аспектів, розвитку туризму та рекреації. Проте, даний напрям нейтральний по відношенню до цілей щодо: охорони атмосферного повітря, охорони водних ресурсів, охорони ґрунтів та земельних ресурсів, збереження біорізноманіття та поводження з відходами.

Для узгодження цілей рекомендовано до стратегічного напрямку 2 додати операційну ціль 2.6 «Проведення екологічної освіти серед населення». До основних завдань включити: проведення екоосвітніх заходів з метою підвищення екологічної свідомості та усвідомленого позитивного ставлення до довкілля та впливу природи на здоров'я людини; проведення просвітницької діяльності щодо роздільного збору відходів; створити проєкти з проведення екологічних конкурсів, створення екологічних гуртків, проведення екологічних фестивалів.

Стратегічний напрям 3. «Екологічно чиста територія з розвинутою інфраструктурою» добре, або принципово узгоджуються з регіональними та місцевими екологічними цілями, крім двох напрямів, що стосуються збереження біорізноманіття та охорони ґрунтів, земельних ресурсів.

Цілі Стратегії у всіх стратегічних напрямках є нейтральними до регіональних та місцевих цілей щодо збереження біорізноманіття. Тому до стратегічного напрямку 3 рекомендовано додати операційну ціль 3.5 «Збереження біорізноманіття». До основних завдань включити: встановлення водоохоронних зон та прибережні захисні смуги; проведення рубок формування і оздоровлення лісів в обсягах, визначених лісовпорядкуванням; забезпечення охорони лісів від пожеж, протипожежне облаштування лісів; установа в природі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду, як ключових елементів екологічної мережі; проведення наукових досліджень і формування переліку рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин на території громади; проведення заходів по збереженню та відтворенню родючості ґрунтів.

Для більшого розвитку громади на принципах сталого розвитку рекомендовано додати операційну ціль 3.6 «Системний екологічний моніторинг та інформування».

На даний час важливою проблемою постає зміна клімату. Найкращий засіб запобігання глобальному потеплінню – це зведення до мінімуму викидів в атмосферу сполук вуглецю, тобто використання альтернативних видів та джерел енергії, а також впровадження екологічно чистих методів виробництва.

В Стратегії розвитку Томашівської сільської ТГ серед завдань операційної цілі 3.3 «Енергоефективність» передбачено переведення комунальних підприємств на альтернативні джерела енергії, але для більшого впровадження альтернативних видів та джерел енергії на території громади рекомендовано до стратегічного напрямку 3 додати операційну ціль 3.7 «Розвиток альтернативної, відновлювальної енергетики».

В цілому стратегічні цілі Стратегії розвитку Томашівської сільської ТГ узгоджуються з екологічними цілями програм регіонального та місцевого рівня, і не передбачають негативного впливу на здоров'я населення.

5.2 Оцінка відповідності Стратегії зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановленим на державному та міжнародному рівні та шляхи їх врахування

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку. Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-XII від 16.10.92).

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону «Про відходи».

Правові засади в сфері охорони навколишнього природного середовища забезпечуються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1268-XII від 26.06.91) та іншими законодавчими актами.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Основними напрямками співробітництва з міжнародними організаціями членом яких є країна, є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; поводження з відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, які стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994р.;

Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.); Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);

Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992р.);

Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних.

Станом на 01.01.2016 мережа займала близько 8 % території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду. Протягом 2017 та 2018 років тривала робота з підготовки «Тіньового списку» Смарагдової мережі України. На основі наукових даних після спеціально проведених польових досліджень були підготовлені пропозиції щодо включення до Смарагдової мережі України понад 120 нових територій. Після доопрацювання пропозицій спільно із Департаментом екомережі та природно-заповідного фонду

Міністерства екології та природних ресурсів України, більша їх частина у лютому 2019 року була передана Мінприроди до Секретаріату Бернської конвенції.

За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території громади існуючі та перспективні території Смарагдової мережі України відсутні.

Відповідно до Рамсарської конвенції, стороною якої є Україна, на території держави здійснюються заходи для збереження мігруючих водно-болотних птахів, шляхом виділення певних територій та надання їм охоронного статусу. На території України виділено 39 водно- болотних угіддя міжнародного значення, офіційно визнаних Рамсарською конвенцією, а ряд водно-болотних угідь є перспективними для визнання. Деякі водно-болотні угіддя погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України і подані на розгляд Секретаріату Рамсарської конвенції. За результатами аналізу даних матеріалів визначено, що в межах території громади вищезазначені угіддя відсутні.

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНИХ РІШЕНЬ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, А ТАКОЖ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У цьому розділі наведений короткий огляд оцінки ризиків та потенційних впливів на навколишнє середовище. Матеріали документації були проаналізовані з метою виявлення потенційно значних впливів на навколишнє середовище, що мають відношення до реалізації цілей Стратегії.

На наступному етапі була проведена оцінка потенційних синергічних та кумулятивних впливів шляхом аналізу комбінованого впливу реалізації різних цілей на окремі компоненти навколишнього середовища.

У цьому розділі представлені результати оцінки основних цілей Стратегії з урахуванням пропозицій, прийнятих у відповідних розділах вищезазначеної документації. Оцінка враховує екологічні цілі, пов'язані з розвитком території, з метою забезпечення ефективного та сталого соціально-економічного розвитку та поліпшення якості життя населення. Аналіз цілей екологічної політики викладений у розділі 5. В більшій мірі оцінка зосереджується на потенційних негативних екологічних наслідках пов'язаних із реалізацією цілей, передбачених Стратегією.

Результати оцінки представлені у вигляді матриці, що містить оцінку на основі рейтингу потенційних негативних наслідків.

Таблиця 6.1

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення стану
	Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Погіршення якості атмосферного повітря		+		+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		+		+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+		+
Появу джерел неприємних запахів			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	
Водні ресурси				
Забруднення підземних водоносних горизонтів		+		+
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+	

Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			+	
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок громади			+	
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			+	+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)			+	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів		+		+
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки		+		+
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			+	
Земельні ресурси і ґрунти				
Хімічне забруднення ґрунтів			+	
Поява таких загроз, як зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через			+	

нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури				
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			+	
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	
Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей		+		+
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини			+	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
Населення та інфраструктура				
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		+		+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		+		+
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків		+		+
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			+	

Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+	
Екологічне управління та моніторинг				
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			+	
Погіршення екологічного моніторингу			+	
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження			+	

Висновки з результатів оцінки

Відповідно до таблиці 6.1 прослідковується потенціал до позитивного впливу Стратегії на навколишнє середовище та здоров'я населення. Проте, існує ризик ймовірного негативного впливу від деяких заходів Стратегії, але на короткочасний період для покращення ситуації в майбутньому.

Атмосферне повітря

В результаті реалізації Стратегії не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану, але можливий короткочасний негативний вплив, для покращення ситуації в цілому. Даний ризик стосується виконання завдання 3.4.1. «Провести капітальний та поточний ремонт доріг на території громади з використанням сучасних технологій». Інші заходи стратегії направлені тільки на позитивний вплив щодо викидів забруднюючих речовин, серед них ключовим постає завдання 3.3.2. «Розробити комплексну програму енергозбереження та енергоефективності».

Очікувані позитивні ефекти: в результаті виконання рішень з реконструкції існуючої вуличної мережі та створення додаткових транспортних маршрутів, призведе до більш рівномірного розподілення інтенсивності транспортних потоків по всій території громади та забезпечить сполучення сільських населених пунктів громади з її центром.

Розробка комплексної програми енергозбереження та енергоефективності передбачає, що 50% комунальних закладів та 50% домогосподарств будуть використовувати альтернативні джерела енергії.

Водні ресурси

В Стратегії не передбачає створення нових підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому

реалізація Стратегії не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Разом з тим, Стратегія містить операційну ціль 3.2. «Створення інфраструктури для комфортного життя», де виділене ключове завдання 3.2.2. «Провести благоустрій водойм (річок, джерел)».

Очікувані позитивні ефекти: виконання даних заходів має призвести до покращення якості поверхневих та підземних вод.

Відходи

На території Томашівської сільської територіальної громади відсутні місця для тимчасового складування твердих побутових відходів. Вивезення сміття здійснюється на сміттєзвалища с. Бишів та м. Фастів. Проте, на території громади присутні стихійні сміттєзвалища.

Реалізація завдання 3.1.1. «Розробити та впровадити Програму поводження з ПВ» має сприяти зменшенню обсягів утворення твердих побутових відходів.

Очікувані позитивні ефекти: передбачається 100% ліквідація усіх стихійних сміттєзвалищ на території громади; 80% відходів в громаді сортується, збирається та вивозиться централізовано; 50% відходів використовується як паливо; облаштовано 7 контейнерних майданчиків та 35 контейнерів для роздільного збору відходів; всі мешканці громади та підприємства заключили договори на вивезення відходів.

Земельні ресурси і ґрунти

В результаті реалізації Стратегії не передбачаються заходи що можуть спричинити хімічне забруднення ґрунтів, посилення вітрової чи водної ерозії ґрунтів, або призвести до порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару. На території громади присутні стихійні звалища. Для ліквідації та мінімізування даного негативного впливу в Стратегії передбачаються завдання 3.1.1. «Розробити та впровадити Програму поводження з ТПВ».

Очікувані позитивні ефекти: зменшення навантаження твердих побутових відходів на ґрунтовий покрив, що є джерелом механічного та хімічного забруднення ґрунтів. Рекультивация порушених ділянок та ліквідація стихійних звалищ сміття сприятимуть відновленню рослинного покриву ґрунтів, їх регенерації, підвищенню ефективного використання ресурсу.

Біорізноманіття та рекреаційні зони

Реалізація цілей Стратегії не передбачає негативний вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. Натомість реалізація таких завдань: 3.2.2. «Провести благоустрій водойм (річок, джерел)», 3.2.3. «Спланувати та створити зони відпочинку, міні-сквери, у межах населених пунктів та у лісових зонах» має сприяти зростанню кількості та якості наявних рекреаційних можливостей та покращенню естетичних показників зон відпочинку.

Очікувані позитивні ефекти: створення 14 зон (по 2 зони на кожен старостинський округ) відпочинку біля водойм, 7 лісових та 7 паркових зон (по 1 зоні на кожен старостинський округ).

Населення та інфраструктура

Реалізація Стратегії не передбачає появу нових негативних ризиків впливів для здоров'я населення. Більше того, реалізація стратегічної цілі 3. «Екологічно чиста територія з розвиненою інфраструктурою» має сприяти покращенню стану навколишнього середовища і здоров'я населення громади.

Очікувані позитивні ефекти:

- забезпечення усього населення громади якісною питною водою, зокрема, передбачається реконструкція централізованої системи водопостачання та проведення благоустрою всіх водойм;
- проведення капітальних та поточних ремонтів доріг на території громади з використанням сучасних технологій суттєво зменшить концентрацію забруднюючих речовин у приземному шарі атмосфери, що в свою чергу, позитивно вплине на стан здоров'я населення;
- вирішення проблем поводження з відходами також спрямоване на зменшення соціальної напруги, викликаній актуальністю та багаторічним негативним ажіотажем навколо даного питання, а також на запобігання виникнення спалахів інфекційних хвороб у громаді;
- створення безпечних зон відпочинку, облаштованих відповідно до санітарних норм з урахуванням пропозицій мешканців.

Забезпечення доступності усіх жителів громади до якісних медичних послуг, створення умов для розвитку фізичної культури і масового спорту для всіх вікових категорій, модернізування сільських бібліотек та закладів культури в сучасні осередки культурно-мистецького та освітнього простору дозволить підвищити якість дозвілля та соціального забезпечення населення, що матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Екологічне управління та моніторинг

Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає покращення поводження з відходами та покращення стану навколишнього середовища в цілому.

Стратегія передбачає створення системи моніторингу та її реалізацію. Моніторинг стратегічного плану розвитку Томашівської СТГ включає три рівні:

1) Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та Київській області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік та доводяться як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2) Моніторинг процесу реалізації стратегії на аналізі досягнення запланованих результатів з використанням визначених показників (індикаторів), серед яких є й екологічні індикатори. Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

3) Моніторинг виконання проєктів місцевого розвитку, що складають План реалізації стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проєкту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проєкт. Щопівроку (10 січня і 10 липня) відділ регіонального розвитку, земельних ресурсів, благоустрою та проєктно-інвестиційної діяльності направляє відповідальним за моніторинг виконання стратегії розвитку нагадування про необхідність надати піврічний моніторинговий звіт (за підсумками року і першого півріччя). До 15 числа зазначених місяців спеціалісти відділу регіонального розвитку, земельних ресурсів, благоустрою та проєктно-інвестиційної діяльності повинні одержати моніторингові звіти. На підставі результатів моніторингу, один раз на рік спеціалісти відділу фінансового та бухгалтерського обліку виносять на чергове засідання Комітету з управління впровадженням стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений Комітетом з управління впровадженням стратегії аналіз фінансових потреб надається до депутатської комісії з питань фінансів, бюджету, планування соціально-економічного розвитку, з питань комунальної власності, інвестицій та міжнародного співробітництва для урахування під час розробки проєкту бюджету на наступний рік.

Реалізація Стратегії передбачає позитивний кумулятивний вплив на стан навколишнього природного середовища. Проте, як згадувалось вище, існує ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до деяких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними.

Отже, реалізація Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії може призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОМАШІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру.

На основі всебічного аналізу, наведеного у викладених вище розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації Стратегії. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень містобудівної документації.

Для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Стратегії в розрізі основних стратегічних цілях пропонується реалізація таких заходів:

для реалізації стратегічної цілі 1. Підприємництво, дружнє до природного середовища:

- розроблення та впровадження інноваційних проєктів з використання альтернативних джерел енергії;
- залучення представників бізнесу до реалізації місцевих екологічних програм, проєктів;
- створення сприятливих умов для розвитку бізнесу у сфері поводження з побутовими відходами
- формування та регулярна актуалізація баз даних для інвестиційної діяльності (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості; провідних компаній за ключовими галузями; діючих компаній з іноземними інвестиціями; інституцій, які займаються залученням інвестицій; інвестиційних проєктів; потенційних інвесторів) задля раціонального та ефективного використання земельного фонду громади з урахуванням екологічних умов та обмежень;
- формування платформи для тісної співпраці з європейськими організаціями та фондами, що фінансують проєкти регіонального розвитку та природоохоронні заходи;
- сприяння впровадженню інноваційних екологічно-дружніх технологій на підприємствах-забруднювачах;
- створення кластерів за окремими напрямками ведення бізнесу та їх популяризація на регіональному, національному та зовнішньоекономічному рівнях з урахуванням концепції екосистемних послуг;

- проведення аудиту використання ділянок промислового призначення, які знаходяться на території громади, перевірка дотримання підприємствами громади вимог екологічного та санітарно-епідеміологічного законодавства;
- підтримка розвитку інженерних розробок у сфері інноваційних екобезпечних технологій;
- сприяння розвитку екологічно дружнього («зеленого») малого та середнього бізнесу;
- сприяння розвитку органічного землеробства;
- сприяння розвитку зеленого туризму;
- проведення інвентаризації об'єктів традиційної культурної спадщини громади;
- розроблення та впровадження спеціальних екологічних критеріїв для оцінки інвестиційних проєктів;
- створення умов для залучення підприємствами-забруднювачами фінансових ресурсів на модернізацію виробництв шляхом «зелених інвестицій»;
- створення банку даних земель, у тому числі порушених, придатних для розміщення об'єктів альтернативної енергетики.

для реалізації стратегічної цілі 2. Соціально відповідальна спільнота з високими стандартами життя пропонується:

- налагодження співпраці громадських організацій, органів місцевого самоврядування з європейськими організаціями та фондами, що займаються фінансовою підтримкою регіонального розвитку та вирішенням екологічних проблем;
- розроблення містобудівної документації та забезпечення її публічності (у тому числі екологічних розділів – Звітів про стратегічну екологічну оцінку);
- здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, на плановану діяльність, яка потребує оцінки впливу на довкілля;
- впровадження геоінформаційних систем містобудівного кадастру на обласному, районному місцевому рівнях та забезпечення їх публічності;
- будівництво, реконструкція і ремонт внутрішніх доріг автомобільного сполучення виключно за умови комплексного обґрунтування екологічних і соціальних переваг обраного варіанту будівництва;
- захист джерел питного водопостачання від шкідливого впливу суб'єктів господарювання, формування зон санітарної охорони навколо джерел водопостачання;
- створення системи залучення громадськості, місцевих жителів до прийняття рішень, які можуть мати негативний вплив на довкілля;
- проведення інформаційно-оздоровчих заходів щодо популяризації активного способу життя, формування відповідального ставлення до оточуючого середовища та власного здоров'я;

- підтримка громадських екологічних ініціатив, у тому числі молодіжних.

для реалізації стратегічної цілі 3. Екологічно чиста територія з розвиненою інфраструктурою:

- розвиток автоматизованої системи контролю та обліку викидів на джерелах забруднення;
- будівництво та реконструкція очисних каналізаційних споруд та мереж каналізації з використанням сучасних технологій обробки мулу;
- забезпечення населених пунктів громади обладнанням та технікою для санітарної очистки;
- впровадження новітніх технологій та обладнання зі збирання, сортування, транспортування, переробки і утилізації ТПВ;
- розроблення та впровадження програмного забезпечення для узагальнення екологічної інформації щодо моніторингу складових довкілля на території громади наданих від суб'єктів моніторингу та інших відомств;
- моніторинг рекреаційних навантажень на ландшафти;
- розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення в натурі меж територій природно-заповідного фонду, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг;
- проведення інвентаризації зливових стоків;
- рекультивація порушених територій;
- ідентифікація та створення реєстру усіх джерел забруднення поверхневих водойм.

Окрім того, з метою збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, підтримання якості навколишнього природного середовища необхідно вживати ряд взаємопов'язаних заходів:

- удосконалення управління системою територій та об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема підвищення рівнів їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення;
- наукове забезпечення розвитку заповідної справи;
- формування системи освіти, кадрового забезпечення та інформування громадськості у сфері заповідної справи;
- здійснення спеціальних природоохоронних заходів щодо збереження біотичного і ландшафтного різноманіття на територіях та об'єктах ПЗФ;
- розроблення схеми формування локальної екологічної мережі Томашівської сільської територіальної громади.

На даний час важливою проблемою є адаптація Томашівської сільської територіальної громади до зміни клімату. Адаптація до глобальної

зміни клімату – це пристосування у природних чи людських системах як відповідь на фактичні або очікувані кліматичні впливи або їхні наслідки, що дозволяє знизити шкоду та скористатися сприятливими можливостями. Вирішення проблеми потребує комплексного підходу та виконання заходів на різних рівнях шляхом розроблення комплексного Плану заходів щодо адаптації громади до кліматичних змін.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Оцінка альтернатив

У контексті СЕО документації «Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року» були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Альтернатива 1: «нульовий сценарій», тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження Стратегії;

Альтернатива 2: розроблення декількох галузевих секторальних стратегій розвитку Томашівської сільської територіальної громади.

1. У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проєкт «Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року» не затверджується. Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій, наведених у розділах 2, 3 та 4 цього Звіту.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток території є сумнівним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання природних, матеріальних та фінансових ресурсів, погіршення екологічної ситуації в цілому.

2. Розроблення декількох галузевих секторальних стратегій (у сфері транспорту, охорони навколишнього природного середовища, інноваційній сфері) розвитку Томашівської сільської територіальної громади.

Комплексні завдання, поставлені перед плануванням територій, – прогнозування просторового розвитку, забезпечення раціонального розселення і визначення напрямів сталого розвитку територій, взаємоузгодження регіональних та місцевих інтересів, закладення основ для розроблення стратегічних, прогнозних і програмних документів щодо здійснення місцевої політики – обумовлюють необхідність застосування комплексних досліджень усього різноманіття умов та ресурсів території, зовнішніх можливостей та загроз для її розвитку.

Реалізація концепції сталого розвитку при здійсненні просторового планування вимагає забезпечення узгодження економічно обґрунтованих архітектурних та інженерних планувальних рішень (зокрема, щодо розвитку транспортної інфраструктури) із природними умовами, виконання порівняльної одночасної оцінки придатності ландшафтів території для різних видів використання або вилучення з господарського використання на основі виявлення

комплексного природного потенціалу; проведення досліджень відповідності сучасного напрямку використання структури ландшафтів та здійснення вибору оптимального варіанту їх використання відповідно до соціально-економічних завдань і природоохоронного статусу.

Такий підхід передбачає виконання саме комплексного дослідження, що має відображати можливість просторової диференціації функцій території залежно від її структури та природоохоронної цінності, особливостей сучасного використання, ступеня збереженості або деградації природних ландшафтів, можливості їх відновлення, а також з огляду на економічну доцільність та потенційну інвестиційну привабливість.

Обрання Альтернативи 2 безумовно сприяло б вирішенню окремих галузевих проблем, але значно зменшило кумулятивний ефект, який створює розробка Стратегії розвитку Томашівської сільської територіальної громади.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення

Виконання СЕО проєкту «Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року» передбачає аналіз та оцінку ймовірних наслідків виконання цілей як на окремі компоненти довкілля (грунти, поверхневі та підземні водні ресурси, атмосферне повітря, рослинний і тваринний світ), так і на комплексні умови території – стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних процесів, а також вплив на здоров'я населення. Зміст звіту про СЕО визначався змістом та характером пропозицій, сформованих у ході розроблення Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року з урахуванням сучасних знань і методів оцінювання.

В рамках проведення СЕО проєкту виконано оцінку відповідності пропозицій вимогам чинного законодавства стосовно забезпечення дотримання режиму природоохоронних територій.

З огляду на стратегічний характер такого виду документації, ключове значення у виконанні СЕО проєкту такого документу мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими ДДП та нормативно правові умови реалізації рішень проєкту. Відповідність пропозицій проєкту загальним цілям охорони довкілля та забезпечення безпечного для здоров'я населення середовища існування дозволило встановити застосування цільового аналізу при проведенні СЕО.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила оцінити як сукупний (кумулятивний), так і накладений (синергічний) вплив минулих, поточних та проєктних чинників.

Оскільки в проєкті ДДП відсутні конкретизовані данні стосовно проєктних обсягів будівництва та розбудови інфраструктури недоцільним виявилось

використання методів, пов'язані із застосуванням математичних підходів та моделювання. Тому, поміж інших, для здійснення СЕО був обраний метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів, та метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на національного та регіональному рівні.

У ході виконання СЕО запропоновано ряд заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків реалізації цілей проєкту на довкілля та стан здоров'я населення, у першу чергу щодо:

- системи комплексних заходів економічного, соціального, технологічного та культурного характеру задля невідкладного вирішення наявних екологічних проблем регіону;
- інвестиційних та інноваційних проєктів на засадах технологічного оновлення, реконструкції і ресурсозбереження; збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, відтворення природних комплексів, земельних, водних та інших природних ресурсів;
- раціонального використання рекреаційних ресурсів природоохоронних та інших цінних територій при підтримці формування економічного середовища та розвитку сфери зайнятості населення;
- трансформації та розвитку транспортної мережі регіону з урахуванням необхідності забезпечення протишумового захисту та зниження рівнів забруднення атмосферного повітря в місцях проживання населення.

Окрім того, були враховані затверджені нормативно-правовими актами України заходи визначені законодавством та нормативно-правовими актами щодо

запобігання, зменшення та пом'якшення негативних впливів на довкілля та стан здоров'я населення.

Щодо аналізу чинників і факторів, які суттєво ускладнили здійснення СЕО то, насамперед, слід відзначити, скорочений перелік статистичних показників, що обробляються Державною службою статистики України.

Зокрема, призупинено збір кількості працевлаштованих та обсягів реалізованої продукції у розрізі підприємств, що надалі унеможливило їх узагальнення за галузями економіки у розрізі районів. Значно скоротилися показники забезпечення соціальною інфраструктурою.

Особливе значення для аналізу та моделювання просторового розвитку відіграють геопросторові дані, тобто дані з чіткою географічною прив'язкою. Більшість таких даних є застарілими та зберігаються у паперовому форматі, що унеможливило їх застосування для виконання поточного аналізу та прогнозування розвитку громади. Це стосується як інформації щодо природних умов та ресурсів, розвитку небезпечних природних процесів, так і структури землекористування та територій зі встановленим режимом використання (природоохоронні території, зони та округи санітарної охорони, охоронні зони, санітарно-захисні зони тощо).

Таким чином, скорочений обсяг статистичних показників та невпорядкованість і застарілість геопросторових даних значно обмежили можливість аналізу просторового розвитку регіону, і відповідно – звузило можливості стратегічного моделювання їх просторового розвитку.

Під час здійснення цільового аналізу проєкту, зокрема оцінки відповідності документу державного планування цілям програм, встановлених на регіональному та місцевому рівнях, авторами Звіту виявлено, що більшість стратегічних та програмних документів мають кінцевий термін реалізації у 2021 році та не можуть розглядатись як довгострокові. Разом з тим, аналіз реалізації відповідних документів підтвердив доцільність продовження їх терміну дії або дублювання визначених ними, але не реалізованих операційних цілей та завдань у нових стратегічних та програмних документах як державного, так і регіонального рівнів.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Стратегії є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Стратегія, а також необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку громади. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх постійний аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку у майбутньому.

Реалізація завдань стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконкому ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом. Система управління стратегією має два рівні: політичний та технічний. Політичний рівень забезпечує особисто голова громади, виконавчий комітет та рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комітету з управління впровадженням стратегії, пропозиції щодо внесення змін (оновлення) стратегії. Рада приймає рішення щодо внесення змін до стратегії на підставі пропозицій голови. Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комітет з управління впровадженням стратегії, який:

- забезпечує виконання завдань стратегії згідно затвердженого плану;
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні тенденції, визначає їх впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до стратегії як відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

Впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації цілей документу державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення. Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за індикаторами з таблиці 9.1.

Таблиця 9.1

**Потенційні індикатори для здійснення моніторингу документу
державного планування**

Оперативна ціль	Індикатори
<i>1. Підприємництво, дружнє до природного середовища</i>	
1.1. Система інформування та залучення потенційного інвестора	- кількість створених інвестиційних пропозицій, одиниць
1.2. Підприємства обізнані і дотримуються вимог екологічних стандартів	- кількість впроваджених інноваційних технологічних процесів у промисловості, одиниць; - частка підприємств, які реалізують інноваційні проєкти, %;
1.3. Сприяння розвитку підприємництва	- кількість підприємств, які функціонують у видах економічної діяльності смартспеціалізації в громаді, одиниць; - кількість організацій, які виконують наукові і науково-технічні роботи, одиниць; - частка виробництва експортної високотехнологічної продукції, %;
1.4. Інституційна та інформаційна підтримка розвитку туризму	- кількість місць в об'єктах розміщення туристів та відпочиваючих, одиниць; - кількість відвідувачів області з метою туризму, осіб; - кількість проведених культурно-мистецьких та рекламно-інформаційних туристичних заходів, у т.ч. за участю майстрів декоративно-прикладного мистецтва та національно-культурних товариств, одиниць/тис. осіб;
<i>2. Соціально відповідальна спільнота з високими стандартами життя</i>	
2.1. Розвиток громадського простору через підвищення самоорганізації та поінформованості населення	- кількість консультативно-дорадчих органів, створених при органах місцевої влади, одиниць; - кількість консультацій з громадськістю щодо головних питань

Оперативна ціль	Індикатори
	<p>гуманітарної, соціально-економічної політики та екологічних питань, одиниць;</p> <p>- кількість консультативно-дорадчих органів молодіжних рад у територіальній громаді, одиниць;</p>
2.2. Безпека жителів громади	<p>- кількість відеокамер в місцях соціальної комунікації громадян та на межах в'їздів у населені пункти з виводом інформації на пункт охорони громадської безпеки, одиниць;</p> <p>- частка доріг, вулиць та тротуарів, що відповідають сучасним технічним вимогам, %</p>
2.3. Досягнення високих стандартів життя мешканців громади	<p>- питома вага населення, охопленого заняттями фізичною культурою та спортом усього та у сільській місцевості, % ;</p> <p>- кількість проведених культурних, мистецьких, спортивних заходів, раз на рік;</p> <p>- частка випускників закладів загальної середньої освіти, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та математики 160 балів і вище, у загальній кількості учнів, що проходили тестування з цих предметів, %;</p> <p>- частка учнів, які забезпечені довозенням до місця навчання, серед тих, які його потребують, %;</p> <p>- кількість персональних комп'ютерів на 100 учнів, одиниць;</p> <p>- кількість дітей, охоплених інклюзивним навчанням, осіб;</p> <p>- обробка та аналіз статистичної інформації про стан здоров'я, класи хвороб/осіб;</p>

Оперативна ціль	Індикатори
2.4. Розвинена мережа послуг	<ul style="list-style-type: none"> - обсяги перевезення пасажирів транспортом, тис. осіб; - обсяги перевезення вантажів транспортом, тис. тонн; - кількість домогосподарств що уклали договір на вивезення відходів, % від загальної кількості; - кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водопостачання, % від загальної кількості; - кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водовідведення, % від загальної кількості;
2.5. Модернізація інфраструктури громади	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання, км/рік; споруд/рік; - розвиток мереж та споруд системи централізованого водовідведення, км/рік; споруд/рік; - розвиток мереж та споруд системи дощової каналізації, км/рік; споруд/рік; - частка реконструйованих та відремонтованих мереж вуличного освітлення, %; - частка капітальних та поточних ремонтів закладів освіти, медицини, культури та спорту, %;
3. Екологічно чиста територія з розвиненою інфраструктурою	
3.1 Система поводження з побутовими відходами	<ul style="list-style-type: none"> - обсяг утворених відходів, тонн/рік; - обсяг відсортованих вторинних ресурсів, тонн/рік, % від загального обсягу утворених відходів;
3.2. Створення інфраструктури для комфортного життя	<ul style="list-style-type: none"> - частка створення зелених насаджень загального користування, га/% від загальної площі громади; - частка ділянок по створенню рекреаційних зон, що мають

Оперативна ціль	Індикатори
	<p>необхідний рівень ландшафтного упорядкування та благоустрою, га/ % від загальної площі громади;</p> <ul style="list-style-type: none"> - площа створених зелених насаджень спеціального призначення (шумозахисне озеленення, озеленення санітарно-захисних зон), га; - загальний об'єм забору прісних вод у цілому, в тому числі: - об'єм забору прісних поверхневих вод, об'єм забору прісних підземних вод, м³/рік; - використання прісних вод у цілому, в тому числі: виробничі потреби, побутово-питні потреби, сільськогосподарські потреби, інші, м³/рік; - використання прісних вод у цілому, в тому числі за основним видом економічної діяльності, м³/рік; - кількість проб якості питної води з централізованих та децентралізованих джерел водопостачання (в т.ч. за радіаційними показниками), що не відповідають встановленим санітарним нормам, % від загальної кількості проб/день, проб/ місяць, проб/рік; - обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору та промислових підприємств, м³/рік; - обсяг стічних вод задіяних в системах оборотного водопостачання, м³/рік; - використання води у розрахунку на душу населення, м³/рік на душу населення.-індекс експлуатації водних ресурсів (відношення загального об'єму водозабору до загального обсягу ВРПВ), % від ВРПВ;

Оперативна ціль	Індикатори
	<ul style="list-style-type: none"> - об'єм води, що використовується для задоволення господарсько-питних та інших потреб населення в цілому, м³/рік на душу населення;-частка проб питної води, що не відповідає нормам; - якості питної води, в тому числі: за фізико-хімічними показниками, за бактеріологічними показниками, % від загальної кількості перевірених проб; - частка проб питної води, що не відповідає нормам якості питної води, в тому числі: у системах централізованого водопостачання кількості, за санітарно-хімічними показниками, за бактеріологічними показниками, в джерелах децентралізованого водопостачання, за санітарно-хімічними показниками, за бактеріологічними показниками, % від загальної кількості перевірених проб; - скидання зворотних вод, усього, в тому числі: у поверхневі водні об'єкти, у підземні горизонти, у накопичувачі, м³/рік; - скидання зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього в громаді, з них: нормативно очищених, нормативно чистих без очищення, забруднених, м³/рік; - скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти в цілому, в тому числі: забруднених зворотних вод без очищення, недостатньо очищених зворотних вод, м³/рік, % від загального об'єму скинутих стічних вод; - скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об'єкти у

Оперативна ціль	Індикатори
	<p>розрахунку на одну особу, що проживає, м³/рік;</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів, тонн/рік; - загальний обсяг промислових викидів від стаціонарних джерел, тонн/рік; - обсяги промислових викидів від стаціонарних джерел за окремими забруднюючими речовинами (суспендовані тверді частинки, діоксид та інші сполуки сірки, сполуки азоту, оксид вуглецю, неметанові леткі органічні сполуки, метали та їхні сполуки), тонн/рік; - обсяги промислових викидів від стаціонарних джерел за основними видами економічної діяльності, тонн; % від загального обсягу викидів; - загальний обсяг викидів від пересувних джерел забруднення, тонн; % від загального обсягу викидів; - обсяг викидів від пересувних джерел забруднення за окремими забруднюючими речовинами (суспендовані тверді частинки, діоксид та інші сполуки сірки, сполуки азоту, оксид вуглецю, метан, неметанові леткі органічні сполуки) тис. тонн/рік; - щільність викидів в атмосферне повітря по відношенню до території ТГ, т/км²; - кількість викидів в атмосферне повітря на одну особу, що проживає, кг/на душу населення; - кількість випадків перевищень ГДК середньодобових

Оперативна ціль	Індикатори
	<ul style="list-style-type: none"> - для вмісту забруднюючих речовин у базовій мережі спостережень, % від загальної кількості проб; - кількість випадків перевищень ГДК середньодобових - для вмісту забруднюючих речовин у базовій мережі спостережень, в тому числі за забруднюючими речовинами: пил, окиси азоту сірководень, окис вуглецю, фенол, % проб з перевищенням ГДК; - концентрація забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (за основними забруднюючими речовинами), мг/м³; - концентрація забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (за основними забруднюючими речовинами), частка ГДК;
3.3. Енергоефективність	<ul style="list-style-type: none"> - кількість реалізованих інвестиційних проєктів з енергоефективності, одиниць; - питома вага відновлюваних джерел у загальному обсязі відпуску теплової енергії, %; - питома вага відновлюваних джерел у загальному обсязі відпуску електричної енергії, %;
3.4. Якісні транспортні шляхи, що об'єднують усю громаду	- будівництво та реконструкція вулично-дорожньої мережі громади, км/рік.

Для підвищення якості оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно щорічно проводити поглиблений аналіз лабораторних досліджень стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту. Для цього доцільним є налагодження в громаді системи моніторингу навколишнього природного середовища (повітряний та водний басейни, ґрунт, фізичні фактори впливу) з організацією стаціонарних постів та пунктів контролю в межах житлової, промислової та рекреаційної зон.

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення громади з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані.

Здійснення моніторингу впливів виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Зважаючи на географічне положення території Томашівської територіальної громади реалізація Стратегії не матиме транскордонного впливу на елементи довкілля, тому відсутня потреба в оцінці транскордонних наслідків.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року є основним документом для реалізації соціально-економічного розвитку громади.

В основі стратегії - збалансований комплексний розвиток усієї території на основі ресурсоефективності та дбайливого ставлення до довкілля. Таким чином були обрані три головні напрями розвитку Томашівської громади:

1. Економічний напрям – стратегічна ціль 1 «Підприємництво, дружнє до природнього середовища»

2. Соціальний напрям – стратегічна ціль 2 «Соціально відповідальна спільнота з високими стандартами життя»

3. Екологічний напрям – стратегічна ціль 3 «Екологічно чиста територія з розвиненою інфраструктурою»

Для досягнення стратегічного бачення, за кожною стратегічною ціллю були визначені операційні цілі та завдання.

Документ має модульний характер. Окремі його напрями є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження шляхом реалізації проєктів, кожен із яких є окремим елементом Стратегії розвитку, але може впливати на загальний результат. При потребі, документ може бути доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому громада визначить, як ключові.

Очікується, що реалізація основних положень Стратегії дасть можливість створити реальні умови для піднесення життєвого рівня населення, вирішення соціальних проблем на основі росту економіки, підвищення ефективності роботи господарського комплексу шляхом структурних перетворень, використання наявних природних, мінерально-сировинних, трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, забезпечення екологічної та техногенної безпеки.

Характеристика поточного стану довкілля і здоров'я населення, в тому числі на територіях які ймовірно зазнають впливу, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено.

В процесі аналізу поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні.

Стан навколишнього природного середовища громади характеризується як задовільний. При цьому помірні техногенні навантаження отримують атмосферне повітря, ґрунти та водний басейн.

Забруднення атмосферного повітря на території Томашівської сільської ТГ відбувається в результаті викидів забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, і які не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Проте, на даний час, основним забруднювачем залишається автотранспорт. У відпрацьованих газах автомобільних двигунів налічується біля 100 різних компонентів, більшість з яких токсичні.

Великий обсяг викидів від автотранспорту пояснюється, насамперед, збільшенням кількості приватного автотранспорту, експлуатацією технічно-застарілого автомобільного парку, використанням палива низької якості, аварійним станом доріг.

На даний час на території громади зберігається досить напружена ситуація з водокористуванням та охороною поверхневих вод.

Причиною незадовільного стану поверхневих вод є значне захаращення берегів та водного дзеркала річок сміттям та господарсько-побутовими відходами, а також випадки самовільного будівництва у межах прибережних захисних смуг, розташування об'єктів господарської діяльності, житлової забудови, розорювання земельних ділянок в межах водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

Серед найгостріших екологічних проблем, актуальних на території громади, – проблема поводження з відходами. Стихійні сміттєзвалища організовуються населенням, в основному, на околицях населених пунктів, де відсутні дороги з твердим покриттям, наявні локальні природні пониження. Локальні скупчення побутового сміття спостерігаються на високих прибережних схилах у тих місцях, де вище від рівня схилів розміщена забудова. На окремих ділянках спостерігається накопичення будівельного сміття у перемішку із ґрунтом. Негативним явищем є засмічення невеликих струмків органічними рештками (бур'янами), які залишаються після збирання врожаю, а також перегноєм, напіврідким послідом.

Неправильне ведення землеробства: відсутність сівозміни, неправильне розорювання схилів (поздовжнє розорювання схилів, навіть невисоких, яке спричинює змивання частинок ґрунту) провокує площинну ерозію.

На схилах крутіше 8% розвивається лінійна ерозія (ріст ярів). Ерозійна діяльність проявляється найбільш інтенсивно під час сніготанення та літніх зливових дощів. Розмитий матеріал виноситься в річку Ірпінь. Також інтенсифікація росту ярів відбувається у весняно-літній період. В ярах та балках

з'являються нові та ростуть старі промоїни. По промоїнах відбувається перенос матеріалу, котрий частково відкладається в днищах, частково виноситься з ярів. По тальвегах балок наявні постійні та тимчасові водотоки.

Основними факторами впливу стану навколишнього середовища на здоров'я населення є забруднення атмосферного повітря та якість питної води.

Ключові виявлені екологічні проблеми громади, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування.

Серед важливих екологічних проблем громади, в тому числі що мають ризики впливу на здоров'я населення, можна виділити наступні:

- викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами;
- скид поверхневого стоку без очистки, що формується на території громади; наявність вигрібних ям;
- відсутність винесених в натуру меж прибережних захисних смуг водойм та водотоків в межах громади;
- відсутність ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами, наявність на території несанкціонованих звалищ;
- біологічне та хімічне забруднення ґрунтів;
- відсутність централізованого водопостачання, незадовільна якість води у локальних системах водопостачання.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, та шляхи їх врахування.

В процесі виконання СЕО був проведений аналіз низки документів міжнародного, державного, регіонального та місцевого рівня, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення. Також були розглянуті документи, що містять екологічні цілі та завдання у сфері охорони здоров'я. Результати аналізу цілей та завдань екологічної політики, визначених у вищезазначених документах, показали значну ступінь відповідності цілям, які визначені в Стратегії.

Опис наслідків реалізації проєктних цілей документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу Стратегії на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, були виявлені потенційні ризики негативних впливів на навколишнє середовище, що можуть виникнути внаслідок реалізації окремих цілей, прийнятих в Стратегії.

Серед ключових наслідків реалізації Стратегії доцільно виділити:

- вплив на атмосферне повітря;
- вплив на водні ресурси;
- вплив на ґрунти та земельні ресурси;
- вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони;
- щодо охорони здоров'я населення та інфраструктуру;
- щодо поводження з відходами;
- вплив на екологічне управління та моніторинг.

Для кожної проєктної цілі Стратегії, що може мати потенційні негативні наслідки (впливи), які визначені в процесі аналізу впливу на окремі компоненти навколишнього середовища, наданий короткий опис потенціального кумулятивного впливу та пропозиції щодо їх пом'якшення.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

На основі всебічного аналізу та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації Стратегії. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок реалізації рішень містобудівної документації.

Для кожної стратегічної цілі виділено ряд комплексних заходів екологічного, економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру.

На даний час важливою проблемою є адаптація Томашівської сільської територіальної громади до зміни клімату.

Вирішення проблеми потребує комплексного підходу та виконання заходів на різних рівнях шляхом розроблення комплексного Плану заходів щодо адаптації громади до кліматичних змін.

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо).

У контексті СЕО документації «Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року» були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Альтернатива 1: «нульовий сценарій», тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження Стратегії;

Альтернатива 2: розроблення декількох галузевих секторальних стратегій розвитку Томашівської сільської територіальної громади.

Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток території є сумнівним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання природних, матеріальних та фінансових ресурсів, погіршення екологічної ситуації в цілому.

Обрання Альтернативи 2 безумовно сприяло б вирішенню окремих галузевих проблем, але значно зменшило кумулятивний ефект, який створює розробка Стратегія розвитку Томашівської сільської територіальної громади до 2027 року.

Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Стратегії є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Стратегія, а також необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку громади. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних за визначеними індикаторами та їх постійний аналіз для врахування під час прийняття рішень щодо планування розвитку у майбутньому.

Реалізація завдань стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконкому ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом. Система управління стратегією має два рівні: політичний та технічний. Політичний рівень забезпечує особисто голова громади, виконавчий комітет та рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти Комітету з управління впровадженням стратегії, пропозиції щодо внесення змін (оновлення) стратегії. Рада приймає рішення щодо внесення змін до стратегії на підставі пропозицій голови. Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комітет з управління впровадженням стратегії, який:

- забезпечує виконання завдань стратегії згідно затвердженого плану;
- здійснює моніторинг соціально-економічного стану громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників громади та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні тенденції, визначає їх впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;

- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів;

- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити до стратегії як відповідь на виявлені нові загрози і можливості.

Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Зважаючи на географічне положення території Томашівської сільської територіальної громади реалізація Стратегії не матиме транскордонного впливу на елементи довкілля, тому відсутня потреба в оцінці транскордонних наслідків.